PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 40 lir

Leto XIX. Št. 206 (5581)

TRST, sobota 31. avgusta 1963

Govor maršala Tita in Hruščova v Velenju o prednosti socialističnega sistema

Hruščov je poudaril, da dosedanji uspehi Jugoslavije kažejo pravilnost njene poti pri graditvi socializma - Poglavitna naloga je sedaj združiti sile v borbi za mir - Rudarji so izročili Hruščovu častno diplomo rudarja - Ogled kmetijskega posestva v Smledniku in Ihanu

BEOGRAD, 30. — Danes, drugi dan bivanja v Sloveniji, je Hruščov z ostalimi člani svoje delegacije v spremstvu predsednika Tita in soproge, Kardelja, Rankoviča, Leskovška, Mihe Marinka in drugih visokih funkcionarjev Slovenije obiskal obrate kmetijskega kombinata v Smledniku in v Ihanu ter Velenje.

Pod vtisom dobre organizacije in uspeha tega modernega živinorejskega obrata je Hruščov zaprosil predsednika Tita dovoljenje, da lahko pošlje v te obrate skupino sovjetskih strokovnjakov, da bi se podrobno seznanili z metodami, izkušnjami in uspehi tega podjetja.

Predsednik Tito je sprejel ta predlog in predlagal s svoje strani, da jugoslovanski strokovnjaki obiščejo podobne obrate v Sovjetski zvezi, kar je Hruščov sprejel. Hruščov je čestital zastopnikom kmetijskega kombinata za uspeh in je v zelo dobrem razpoloženju nadaljeval pot proti Velenju, kjer so visokim gostom priredili veličasten sprejem.

Velenje, ki je tudi izven Jugoslavije znano kot eden najbolj urejenih krajev, se je kopalo v cvetju in zastavah. Slovesnost so še povečali številne narodne noše in rudarji v tradicionalnih oblekah. Poleg Velenjčanov so Hruščova, predsednika Tita in njihovo spremstvo pozdravili številni prebivalci iz okoliških krajev. Pri vhodu v Velenje je visoke goste najprej pozdravilo 400 pionirjev in pionirk in predsednik občinske skupščine inž. Mali s krajevnimi zastopniki. Zatem so si gostje ogledali novo okno in ostale objekte rudnika ter se seznanili z dosedanjimi uspehi in načrti nadaljnjega razvoja velenjskega rudnika. Hruščov, ki je bil svoj čas rudar, je pokazal veliko zanimanje za delo rudnika, proizvodnjo, produktivnost in za ostale probleme. Po ogledu športnih terenov, kjer so mladinci izvedli kratek program na kotalkah, so se visoki gostje pripeljali skozi gost špalir ljudstva na trg pred Dom kulture, v katerem so na slovesni seji centralnega delavskega sveta rudnika Velenje izročili Hruščovu diplomo častnega člana delovnega kolektiva rudnika in rudarsko uniformo. Ob navdušenih pozdravih vseh navzočih si je Hruščov oblekel rudarsko uniformo in ginjen se je zahvalil za izkazano čast. Ob tej priložnosti je Hruščov, primerjajoč visoki življenjski standard velenjskih rudarjev obudil spomine na hude čase, ki jih je preživel s svojim očetom kot rudar v Donbasu, na težko delo rudarjev povsod v rudarskem svetu, delu, ki je kalilo rudarje in delavski razred sploh v njihovi revolucionarni borbi za prevzem oblasti, v borbi za zgraditev komunizma in socializma. «Zelo sem počaščen, je poudaril Hruščov, da ste me izvolili za častnega člana vašega kolektiva. Zdravnik bi mi gotovo ne dovolil, da grem v rudnik na delo. Toda za častnega člana sem pa še sposoben,» je dejal v šali. «Toda obljubljam vam, je zaključil Hruščov, da bom na mestu, ki mi ga je zaupala naša partija, naše ljudstvo, častno izpolnil svojo dolžnost, opravil delo, ki bo v korist tudi vam, našim bratom in zaveznikom.»

Po čestitkah, ki jih je sprejel od vseh navzočih, je Hruščov v spremstvu predsednika Tita, članov delavskega sveta in ostalih prišel na govornico pred Domom kulture, kjer je ob navdušenih vzklikih množice napravil tradicionalni rudarski skok čez kožo in kot svoje geslo izbral «Borbo za mir na svetu». Na sporedu je bila tudi tradicionalna čaša piva. Po tem tradicionanem rudarskem običaju je predsednik delavskega sveta izročil Hruščovu zlato rudarsko značko in rudarsko kladivo.

Zatem je ob navdušenih pozdravih vseh navzočih povzel besedo predsednik republike maršal Tito. Tito je izrazil zadovoljstvo, da lahko pred rudarji pozdravi človeka, ki se je iz vrst rudarjev povzpel na čelo velike Sovjetske zveze, prve države socializma. Tito je poudaril, da rezultati, ki jih dosega Velenje, dokazujejo vse prednosti socialističnega sistema. Prednost socialističnega sistema nad kapitalizmom se lahko dokaže samo z materialnimi uspehi a ne z revolucionarnimi frazami. Danes so vsi pogoji, da socialistične države v gospodarskem tekmovanju s kapitalističnimi državami dokažejo prednost socialističnega sistema. Zato razni lažni revolucionarji s svojim fraziranjem in s svojo nedosledno politiko ne spodkopavajo samo pridobitev socializma, temveč razbijejo enotnost mednarodnega delavskega gibanja in ovirajo zakoniti proces, ki vodi k njegovi zmagi. Ko je omenil težave, ki so jih morale prebroditi socialistične države pri urejevanju medsebojnih odnosov in v lastnih vrstah, je Tito dejal, da jugoslovanski komunisti in narodi ne bodo varčevali z napori za ohranitev in utrditev enotnosti delavskega razreda in se bodo borili proti vsem poskusom, da se mednarodno revolucionarno gibanje spravi s poti marksizma-leninizma na pot lažne revolucionarnosti, na pot rasizma in anarhizma. Tito je izrazil zadovoljstvo, da je Hruščov v govoru v Splitu ponovno potrdil to, kar je bilo rečeno v deklaraciji o odnosih med ZKJ in KP SZ leta 1956, to je, da so poti socialističnega razvoja v raznih državah in pogojih različna. «ene posebno veseli, je dejal Tito, da vlada v tem pogledu med nami popolno soglasje.»

V nadaljevanju svojega govora je maršal Tito poudaril uspehe, ki jih je Jugoslavija dosegla v sistemu družbenega samoupravljanja, in uspehe, ki jih je dosegla zadnja leta Sovjetska zveza, in ki so rezultat leninistične politike Sovjetske zveze in tovariša Hruščova osebno, ker omogočajo, da se dosežejo smotri za zgraditev komunizma v Sovjetski zvezi. Jugoslavija pripravlja sedaj nov sedemletni perspektivni načrt razvoja, v katerem bo glavna skrb posvečena človeku z izboljšanjem njegovih materialnih in kulturnih pogojev, nadaljnji uveljavitvi in utrditvi delavskega samoupravljanja, dinamičnemu razvoju industrije, utrditvi in razširitvi socialističnih odnosov v kmetijstvu, razvoju nezadostno razvitih področij in vsestranski vključitvi Jugoslavije v mednarodno delitev dela. S tem se predvideva širok razvoj gospodarskih odnosov s socialističnimi državami Azije, Afrike in Latinske Amerike in z drugimi državami. To pa zahteva organizirano proizvodnjo na osnovi velike produktivnosti. «Popolnoma soglašam s Hruščovom, je poudaril Tito, da je to in samo to v socialističnih državah pot k večji blaginji, pot k polni uveljavitvi socializma».

Tito je nadalje izrazil zadovoljstvo, da je pri razgovorih vladalo popolno soglasje o bistvenih mednarodnih vprašanjih. Jugoslavija in Sovjetska zveza soglašata, da je v sedanjem času najvažnejša naloga vseh komunistov in naprednih ljudi sploh, posebno pa državnikov, preprečiti vojno, ohraniti mir, krepiti sodelovanje med narodi, reševati sporna vprašanja na miroljuben način, razvijati gospodarske odnose v mednarodnem merilu ter pomagati državam v razvoju. Uresničenje teh osnovnih nalog zahteva vztrajno in veliko borbo. «Take naše poglede, je ugotovil Tito, skušajo razni politični avanturisti in nasprotniki konstruktivnega mednarodnega sodelovanja prikazati kot kapitulacijo pred kapitalizmom, kot opustitev revolucionarne borbe in podobno. Svet se ne bo dal s tem zavesti, kajti njihove avanturistične koncepcije niso sprejemljive za mednarodno delavsko gibanje in za narode, ki dobro vedo, kaj je mir in kaj je vojna, in ki ločijo, kaj je revolucionarno in napredno». Tito je ugotovil, da sta v razgovoru s Hruščovom zagotovila, da odnosi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo postajajo vedno bolj prijateljski. Gospodarsko sodelovanje se bo še letos povečalo za 50 odstotkov. Še bolj se bo razvilo sodelovanje med družbenimi organizacijami obeh držav, zatem na znanstvenem, kulturnem in na drugih področjih. Letos je vrsta uglednih partijskih funkcionarjev obiskala Jugoslavijo, oziroma Sovjetsko zvezo.

Ko je poudaril važnost izmenjave partijskih funkcionarjev in družbenih delavcev sploh za boljše medsebojno spoznavanje in izmenjavo izkušenj pri graditvi socializma, je Tito zaključil svoj govor z zagotovilom, da Jugoslavija visoko ceni napore Hruščova za ohranitev miru na svetu, za to, kar je že do sedaj storil kot revolucionar in državnik za napredek Sovjetske zveze in za razvoj prijateljskega in bratskega sodelovanja med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo.

Govoril je zatem Hruščov, ki je v svojem govoru najprej poudaril svoje zadovoljstvo, da je med rudarji, ki so bili vedno v prvih vrstah delavskega razreda, in se je zahvalil za prisrčen sprejem, ki ga je bil deležen skupno s člani svojega spremstva povsod, ter je ugotovil velik napredek Jugoslavije. «Jugoslovani se lahko upravičeno ponašajo s tem, kar so ustvarili v letih ljudske oblasti, je poudaril Hruščov. Ko je seznanil prisotne z načrti Sovjetske zveze v razvoju kemijske industrije, ki bo omogočila nadaljnji razvoj kmetijstva in zmanjšanje vplivov vremenskih razmer na kmetijsko proizvodnjo, in z drugimi načrti za povečanje blaginje ljudstva, je Hruščov ugotovil, da je vzporedno s tem potrebno stalno skrbeti, kako preprečiti vojno ter zagotoviti in utr-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Maršal Tito in Hruščov ob prihodu v Ljubljano

Razsrjenost v Washingtonu zaradi de Gaullovih izjav

Nekateri opazovalci trdijo, da bi hotel de Gaulle izriniti ZDA iz Južnega Vietnama - Diem je začel dvigati iz bank zlato in tuje valute

WASHINGTON, 30. — V krogih Bele hiše in državnega departmaja do sedaj še ne komentirajo včerajšnje izjave de Gaulla glede Južnega Vietnama. V političnih krogih pa vendarle ne prikrivajo jeze, bodisi zaradi tona izjave, ki dovolj jasno kaže, da hoče de Gaulle izriniti Američane iz Južnega Vietnama, kakor so bili svoj čas Američani izrinili Francijo, kakor tudi zaradi posledic, ki bi jih utegnilo francosko stališče imeti za francosko-ameriške odnose. Vendar pa, kar se tiče možnosti konkretnih posledic de Gaullovega stališča, so v Washingtonu mnenja, da je težko, da bi de Gaulle uspel vzpostaviti francoski vpliv na področjih, ki jih je morala Francija zapustiti.

Tudi med Vietnamci, ki živijo v Franciji, je reakcija na de Gaullove izjave dvojna. Eni jo odobravajo, drugi pa ne. Glavni tajnik vietnamskega narodnega demokratičnega gibanja» je v Parizu izjavil, da je že lansko leto pozval de Gaulla, naj «neposredno posreduje za naglo rešitev bolestnega vprašanja Vietnama», ter je izrazil zadovoljstvo zaradi včerajšnje de Gaullove izjave. Predsednik «narodnega sveta vietnamske revolucije» pa je izročil tisku izjavo, s katero se zahvaljuje de Gaullu «za ponudbo sodelovanja v prihodnosti», toda dodaja, da «v sedanjem trenutku vietnamsko ljudstvo lahko računa samo na ZDA, da se reši Diemovega režima in da se Južni Vietnam zavaruje pred komunizmom». Člani vietnamske kolonije v Bordeauxu pa so podpisali resolucijo, s katero pozivajo de Gaulla, naj posreduje pri OZN, da se vzpostavi mir v Vietnamu. V Franciji se ponavljajo demonstracije Vietnamcev v raznih mestih. V Franciji živi veliko število vietnamskih študentov, trgovcev, delavcev in mornarjev.

De Gaullovi nasprotniki v Franciji poudarjajo, da ima de Gaulle s svojo potezo namen ustvariti nove težave Kennedyju, in da njegova izjava ni nič drugega nego nov izraz nezadovoljstva pariške vlade do washingtonske vlade. V golističnih krogih seveda v celoti odobravajo de Gaullovo potezo.

Tudi pariški tisk obširno komentira de Gaullovo izjavo. Golistični tisk jo odobrava, ostali časopisi pa jo komentirajo na različne načine. «Combat» pravi, da v de Gaullovi izjavi ni moč videti samo «nov zbodljaj z iglo» Američanom, temveč pomeni morda «poživitev francoske politike za ločitev od atlantskega zavezništva in za približanje nevezanim državam».

«Liberation» pravi, da de Gaullova izjava pomeni predvsem, da je Francija pripravljena zamenjati Američane v Južnem Vietnamu, t. j. nadomestiti v tej deželi vlogo ZDA. Bivši predsednik južnovietnamske vlade Tran Van Han, ki živi v Parizu, pa je navdušeno pozdravil de Gaullovo izjavo.

«Le Monde» pravi, da de Gaulle ni izpustil priložnosti, ki se mu je nudila, da poudari težave ZDA, in je razumljivo, da so ZDA razjarjeni, ter dodaja: «Toda slaba volja, naj bo še tako upravičena, ni nikoli bila gradila dosledne politike. Politiko, ki so jo Američani skušali izvajati do svojega trmastega varovanca ne vodi k novemu rezultatu. De Gaullova izjava pa nakazuje perspektive, ki jih niso hoteli v Washingtonu nikoli temeljito raziskati in na katere gledajo z nezaupanjem» List dodaja, da se vietnamsko vprašanje ne more rešiti s tem, da se «izolira iz širšega kompleksa», in dodaja, da «pomirjenje med Moskvo in Washingtonom ter kitajsko-sovjetski spor nudita možnost, ki so morda v skladu istočasno z ženevskimi obljubami in z izjavami de Gaulla». Seveda te pobude predpostavljajo elimininacijo Diemove skupine.

Iz Sajgona javljajo, da je ameriški poslanik Cabot Lodge ponovno zavrnil zahtevo južnovietnamske vlade, naj bi izročil dva budistična meniha, ki sta pribežala v ameriško poslaništvo. Danes so ponovno uradno javili, da so izpustili večino aretiranih študentov. Vendar pa v poučenih krogih zatrjujejo, da je večina aretiranih študentov še zaprta in da se proti nekaterim pripravlja proces pred vojaškim sodiščem.

Iz diplomatskih krogov v Sajgonu se je zvedelo, da so začeli prenašati iz bank zlato in tuje devize v predsedniško palačo. Domnevajo, da sta predsednik Diem in njegova vlada sprejela ta ukrep zaradi zaostritve odnosov med Sajgonom in Washingtonom in da pomeni pripravo za pošiljatev zlata in valute v inozemstvo.

Zvedelo se je tudi, da sta bila danes dva ameriška častnika ubita, ko so pripadniki osvobodilne vojske sestrelili helikopter, 50 kilometrov od Sajgona. Drugih pet ameriških vojakov pa je bilo ranjenih.

Konferenca o turizmu

RIM, 30. — Obe komisiji mednarodne konference za turizem sta danes nadaljevali delo. Medtem ko je v drugi komisiji potekalo vse v najboljšem redu, je v prvi komisiji prišlo do ponovnega incidenta, ko je predsednik Mullins dal besedo portugalskemu delegatu. Tunizijski delegat je odločno protestiral, a zaman. Tedaj so afriški delegati, kakor včeraj, začeli močno udarjati po klopeh. Tunizijski delegat je izjavil, da bo njegova delegacija zahtevala novo plenarno sejo, da dokončno odločijo, ali naj bodo portugalski in južnoafriški delegati navzoči, ali pa jih je treba odstraniti.

Sledila je diskusija o številnih tehničnih vprašanjih. Govorili so o raznih olajšavah za turiste in o dodeljevanju tujih deviz. Mediški delegat je poudarjal potrebo največje liberalizacije na tem sektorju. Prav tako so se vsi strinjali o potrebi avtomobilskih in carinskih olajšav.

Popoldne pa so v tej komisiji govorili o pregledovanju prtljage. Posebno ameriški delegat je poudarjal, da so ti pregledi nujno potrebni.

V drugi komisiji so govorili o turistični propagandi, popoldne pa o skrbi za zgodovinske spomenike in o hotelski organizaciji. S tem v zvezi je italijanski delegat izjavil, da je zmogljivost hotelov v Italiji, ki je leta 1938 znašala 370.000 ležišč, dosegla do zadnjega štetja, marca letos, 935.000 ležišč.

Delo konference se bo nadaljevalo v ponedeljek.

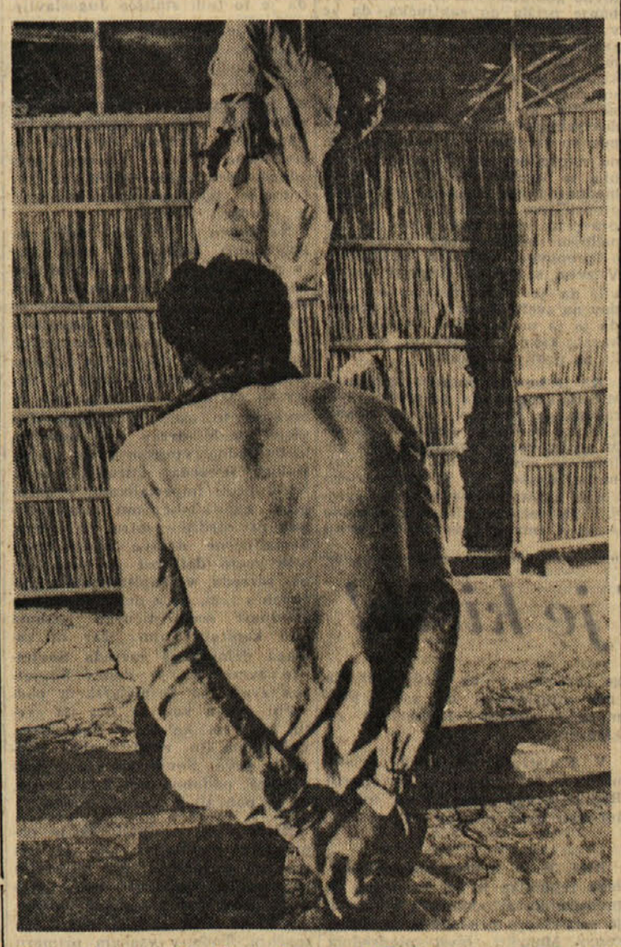

Ujeti pripadnik južnovietnamskega osvobodilnega gibanja Vietkong, ki ga zaslišujejo vladni vojaki

POLEMIKA V ZVEZI Z «ODBOROM ZA JEDRSKO ENERGIJO»

Prof. Ippolito zahteva preiskavo nato bo optiral med CNEN in ENEL

Pellicani o združitvi med PSDI in PSI - Članek Togliattija «Proti dogmatizmu za marksistično politiko»

RIM, 30. — V zvezi s polemiko Saragata in v zvezi z vestmi, ki jih je objavil demokrstjanski tednik «Vita», kjer se zatrjuje, da je Odbor za jedrsko energijo poveril neka dela za 12 milijard lir družbi «Achimedes» in še nekaterim z njo povezanim družbam ,v katerih sta bila profesor Ippolito (ki je glavni tajnik omenjenega odbora) in njegov oče člana upravnih odborov, je prof. Ippolito dal danes izjavo, v kateri zatrjuje, da bo tožil vse tiste, ki so pisali, da je Odbor za jedrsko energijo razsipal državni denar, hkrati pa zahteva, da pristojni organi uvedejo najobsežnejšo preiskavo, da bi ugotovili odgovornost vodstvenih organov te ustanove in njegovo osebno odgovornost. Kar pa zadeva opcijo med mestom glavnega tajnika tega odbora in mestom člana upravnega odbora ENEL, prof. Ippolito izjavlja, da bo to storil le na zahtevo vlade, toda ne prej, dokler ne bo preiskava «objektivno pojasnila stanje v Odboru za jedrsko energijo in odgovornosti, ki so s tem v zvezi».

V zvezi s sestankom med Nennijem in Pittermanom je socialdemokratski poslanec Pellicani izjavil novinarjem med drugim, da se na tem sestanku ni govorilo o združitvi med PSDI in PSI, ker «od Pralognana do danes ni prišlo do takega razvoja v PSI, ki bi omogočil združitev». Tako je po drugi plati mnenje tudi najvidnejših predstavnikov avtonomistične večine PSI. Pellicani je zaključil: «Socialistična združitev je zaželen dogodek za razvoj italijanske demokracije, toda gorje, če bi zgrešili pot: končalo bi se tako, da bi zakasnili, ne pa pospešili nastanek ene same demokratične socialistične stranke, ki bi mogla biti veljavna alternativa ne le komunizmu, ampak tudi KD sami».

Pod naslovom «Proti dogmatizmu, za marksistično politiko», objavlja najnovejša številka «Rinascita» Togliattijev članek, v katerem puodarja med drugim, da smotra borbe delavskega razreda, ki hoče ustvariti nov družbeni red, «ni moč doseči na en mah, z odločujočim frontalnim napadom», pa tudi pot, ki jo je treba prehoditi ne bo enaka v vseh deželah in v vseh položajih. Če gledamo dežele s komunističnim režimom, je po mnenju Togliattija moč ugotoviti obstoj dveh, treh, štirih ali celo več načinov, da se delavski razred polasti oblasti. Togliatti zavrača očitek Pekinga, da današnje komunistično gibanje v zahodnih državah ne zna ponoviti ruskega Oktobra, in pravi, da so za tako ponovitev potrebni predvsem enaki subjektivni in objektivni pogoji.

Togliatti nato zatrjuje, da je bila analiza in akcija komunistov v zahodnem kapitalističnem svetu do sedaj neustrezna, in pripominja, da se mora borba razvijati na novem terenu in da mora «zavzeti vsebino in obseg, ki ga ni imela v preteklosti». Potem ko je poudaril, da je «votel odgovor, ki ga vprašanjem gibanja dajo dokumenti dogmatizma, ki ga propagira Peking» in da je «metoda, ki jih navdihuje, najbolj tuja marksizmu in leninizmu», Togliatti pravi, da «nujnost delnih smotrov ustreza danes možnosti napredovanja k socializmu, ki je demokratično in relativno miroljubno, ker danes obstajajo pogoji, ki jih prej ni bilo, kakor so: sedanja faza državnega monopolističnega kapitalizma; gospodarsko načrtovanje — socialistično načelo, ki ga ni moč zavrniti *a priori*, in ki se vsiljuje tudi tistim, ki ga nato skušajo popačiti; prevladovanje monopolov, ki je omogočilo nova zavezništva med delavskim razredom in sloji drobne in srednje buržoazije in intelektualcev; spremembe v položaju malih kmetov in srednjih kmečkih lastnikov; obseg, ki ga je zavzelo organizirano gibanje delavcev in delovnih ljudi. Te pogoje — nadaljuje Togliatti — kitajska kritika povsem ignorira.

Na koncu pa Togliatti izpodbija vsakršno vrednost trditve Nennija, ko primerja kitajsko kritiko KPI s kritiko, ki jo KPI naperja proti PSI, in pripominja: «Vsem je jasno, da sta obe kritiki kakovostno različni, ker izhajata iz nasprotnih koncepcij in stališč».

Tremelloni in «Espresso»

RIM, 30. — Bivši minister Tremelloni je podal ostavko na članstvo v «odboru garantov» tednika «Espresso» v znak protesta proti članku o socialdemokraciji, ki ga je tednik objavil v svoji včerajšnji številki. Socialdemokratska «Agenzia democratica» pojasnjuje ta korak takole: «Odbor garantov» je imel namen zagotoviti politično neodvisnost publikacije, ko je bila ustanovljena; sedaj pa je «Epresso» opustil politično stališče, ki ga je bil zavzel ob ustanovitvi, uredniški odbor pa je prelomil z «raznimi sektorji laične demokracije» in se podredil «oblastnim pozicijam»: od tod napad na Saragata, ker je «prvi pobornik politike levega centra» in ker je vodil «pogumno bitko za dobro uporabo in nadzorstvo nad javnim denarjem».

Avstrijski komentar oprostilne razsodbe v Trentu

DUNAJ, 30. — Podtajnik v avstrijskem zunanjem ministrstvu Ludwig Steiner je nocoj na sestanku ljudske stranke izjavil, da je razsodba tridentinskega sodišča, ki oprošča obtožene karabinjerje, obsojanja vredna s političnega vidika.

Steiner je dodal, da je oprostitev karabinjerjev «zadeva, ki predstavlja hud udarec politiki, ki skuša rešiti južnotirolsko vprašanje z zakonitimi sredstvi». Razen tega ne more po njegovem mnenju taka razsodba imeti drugega učinka, nego da omaja zaupanje južnotirolskega prebivalstva do italijanske zakonitosti in pravice.

Steiner je pripomnil: «Razsodba v Tridentu je najslabša novica, ki smo jih dobili, odkar so teroristi obnovili svojo dejavnost». Pripomnil je, da je razsodba neobrazložljiva, «ker je tudi italijanski tisk, o katerem ni moč reči, da ima prijateljska čustva do južnih Tirolcev, priznal, da so bili jetniki mučeni».

ALZIR, 30. — Alžirski radio je javil, da je bil obisk Ben Bele v Washingtonu okoli 26. septembra, ko bo ta odšel v ZDA na zasedanje skupščine OZN, odložen zaradi nekaterih ustavnih in vladnih vprašanj, ki jih bo treba rešiti pred odhodom predsednika.

U Tant povabljen v Lizbono

LIZBONA, 30. — Portugalska vlada je povabila tajnika OZN U Tanta, naj obišče Lizbono «da vzpostavi neposreden stik s portugalsko vlado glede nekaterih vprašanj, ki so nastala na zasedanju Varnostnega sveta od 22. do 31. julija».

Erhardov razgovor z Adenauerjem

BONN, 30. — Zahodnonemški podkancler in minister za gospodarstvo Erhard je imel davi razgovor s kanclerjem Adenauerjem v Cadenabbi in je takoj nato odpotoval v Bonn. V Bonnu pravijo, da je razgovor potekal «v izvrstnem razpoloženju». O vsebini razgovora ni nič znanega. Domnevajo pa, da bo Erhard poročal o razgovoru v ponedeljek vodstvu demokristjanske in liberalne stranke, ki sestavljata vladno koalicijo. Kakor je znano, je demokristjanska stranka določila Erharda za novega kanclerja, ko bo Adenauer oktobra odstopil, kakor se je obvezal.

DANES

Mednarodne agencije so zelo obširno in z velikim poudarkom spremljale celotno potovanje Hruščova po Jugoslaviji. Še posebno obširno pa so poročale o včerajšnjem obisku Hruščova in maršala Tita na kmetijskem posestvu v Smledniku in v Ihanu ter v Velenju in njunemu govoru. Hruščov je bil zelo navdušen nad vzornim poslovanjem kmetijskih posestev v Smledniku in Ihanu in izjavil, da bo poslal posebno delegacijo kmetijskih strokovnjakov, da se seznani z delom teh posestev.

V svojem govoru v Velenju je maršal Tito poudaril, da uspehi Jugoslavije kažejo prednost socialističnega sistema nad kapitalističnim, in je poudaril, da je to prednost potrebno pokazati z materialnimi uspehi, ne pa s praznimi frazami.

Hruščov je dolgo govoril o izboljšanju prijateljskih odnosov in sodelovanja med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Poudaril je, da je treba v zvezi z nesoglasji popustiti, da čas pokaže, kdo ima prav. Ponovno je poudaril različnost poti v socializem in je pripomnil, da veliki uspehi Jugoslavije na raznih sektorjih kažejo pravilnost jugoslovanske poti pri graditvi socializma.

Tako maršal Tito kakor Hruščov sta poudarila nujnost enotne borbe delavskega gibanja in vseh naprednih sil za utrditev miru in miroljubnega sožitja.

V Washingtonu so včeraj sporočili, da je neposredna povezava po teleprinterju med Pentagonom in Kremljem dokončana in lahko vsak hip začne delovati. Sporazum o tej progi je skupno s sporazumom o delni prekinitvi jedrskih poskusov med najvažnejšimi letošnjimi dogodki, ki kažejo na temeljito izboljšanje mednarodnih odnosov.

De Gaullova izjava, da je Francija pripravljena vzpostaviti sodelovanje z Južnim Vietnamom, je dvignila obilo prahu v pariškem tisku in tudi v političnih krogih ZDA. V Washingtonu vidijo v tej izjavi nov poskus ustvarjanja težav Kennedyju in poskus, da bi Francija izrinila ZDA iz Južnega Vietnama. S tem v zvezi domnevajo nekateri komentatorji, da se namerava Francija zavzemati za združitev Vietnama in za njegovo nevtralnost. Tako možnost namiguje tudi pariški «Le Monde», ki dodaja, da to predpostavlja eliminacijo Diemove skupine.

Medtem pa je začel Diem prevažati zlato in tuje valute iz bank v predsedniško palačo in jih misli verjetno odpeljati v inozemstvo.

Oprostilna razsodba, ki jo je izreklo tridentinsko sodišče, ki je sodilo skupino karabinjerjev, ki so bili obtoženi, da so pretepali nekatere aretirane južnotirolske teroriste, je izzvala veliko nezadovoljstvo med južnimi Tirolci in tudi v avstrijskih vladnih krogih. Podtajnik v avstrijskem zunanjem ministrstvu Ludwig Steiner je včeraj izjavil, da je ta razsodba obsojanja vredna in da je «omajala zaupanje južnotirolskega prebivalstva v italijansko zakonitost in pravico».

Pripravljen teleprinter med Moskvo in Washingtonom

WASHINGTON, 30. — Ameriški departma za obrambo je danes uradno javil, da teleprinter, ki neposredno povezuje Washington in Moskvo, je pripravljen za obratovanje.

Kakor je znano, so sovjetsko-ameriški sporazum za neposredno povezavo med Pentagonom in Kremljem podpisali 20. junija v Ženevi. Neposredna povezava po teleprinterju bo omogočila, da si obe strani neposredno izmenjata sporočila, da se prepreči možnost jedrske vojne. Progo so skupno montirali tehniki obeh držav s sovjetskimi aparati v Washingtonu in z ameriškimi aparati v Moskvi.

V ameriških uradnih krogih izjavljajo, da ni predvidena nobena ceremonija in tudi ne izmenjava poslanic ali obiska dopisnikov za otvoritev proge.

Kennedy o pomoči tujini

HYANNIS PORT, 30. — Ameriški predsednik Kennedy je na tiskovni konferenci, ki jo je imel v Hyannis Portu, pozval kongres, naj odobri predlagane zneske «a pomoč tujini, ki jih je predstavniška zbornica črtala. Izjavil je, da je «v sedanjem razdobju miroljubnega sožitja potrebno, da je program pomoči tujini popoln».

Dodal je: «Važno je, da ameriško ljudstvo razume, da je program za pomoč tujini potreben tako za njegovo varnost kakor za ravnotežje sil na vsem svetu». Pripomnil je, da če ne bo kongres priznal predlaganih fondov, bi to pomenilo, da ZDA ne bodo mogle izpolniti svojih obveznosti v okviru zavezništva za napredek, ter bi to tudi v veliki meri zmanjšalo možnost ameriškega vplivanja na potek dogodkov.

Naser odklanja obnovitev pogajanj s Sirijo

KAIRO, 30. — List «Al Ahram» piše, da je Naser zavrnil iraški predlog za sestanek med egiptovskimi, sirskimi in iraškimi predstavniki, ko bo oktobra obiskal Bagdad. Predsednik Aref, ki je to predlagal, je skušal doseči obnovitev pogajanj, da bi se ugladila nesoglasja med kairsko vlado in sirsko vlado, ki jo sestavljajo sami člani stranke Bas. List dodaja, da je Naser jasno poudaril, da ni pripravljen sodelovati ter živeti v mirnem sožitju in tudi ne sprejeti pomirjanja s sedanjim režimom v Damasku.

Prenašanje kolere

Siam, Burma, Filipini, Hong Kong, Malaja, Singapur in Formoza so na seznamu dežel jugovzhodne Azije, kjer so avgusta letos zabeležili več primerov kolere. Razen v Indiji in Pakistanu, kjer je kolera endemična bolezen, so ugotovili več primerov te bolezni tudi v Indoneziji, Severnem Borneu in Macau.

Čeprav ne gre za velike epidemije — za kolero je zbolelo le nekaj sto ljudi, umrljivost pa je zelo majhna — so ukrenili vse potrebno, da bi s pospešenim cepljenjem in strogim nadzorstvom preprečili nadaljnje širjenje te bolezni.

Prizadevanja predsednika Goularta za brazilski Severo-vzhod

Nedavno je bila Brasilia nekaj dni prestolnica samo po imenu: v njej ni bilo mogoče najti niti enega člana vlade. Predsednik Goulart se je z vso ekipo ministrov skupaj s pomočniki preselil na severovzhod države v Recife. Goulart je nadaljeval prakso, ki jo je začel Qaudors, namreč da je treba od časa do časa napraviti «delovni izlet» in razmestiti vlado v različna področja v državi, očitno se zavedajoč, da v državi, ki je tako obsežna kot celina, vlada ne sme birokratsko obtičati v metropoli, temveč mora regionalne probleme kolektivno spoznati, jih pretresti in kolikor je le mogoče urediti na kraju samem. Izmed teh problemov pa je nesporno najobsežnejši in najbolj pereč — nestrpni Severovzhod.

Brazilski Severovzhod ali Nordeste obsega devet držav — federalnih enot: Pernambuco, Maranhao, Piaui, Ceara, Rio Grande de Norte, Paraiba, Alagoas, Sergipe in Bahia. Na tem velikanskem prostoru, ki meri približno 1.5 milijona kvadratnih kilometrov (skoraj trikrat več kot Francija), živi 23 milijonov ljudi. Toliko prebivalstva nima niti ena izmed južnoameriških republik.

Popolna dominacija, polfevdalnih, latifundističnih struktur je kriva, da je to področje, kjer živi velikanska večina prebivalstva od kmetijstva in pridelovanja sladkornega trsa, postalo največji problem, kar zadeva nerazvitost v Latinski Ameriki, in eno izmed velikih ter kritičnih območij, kjer vlada lakota. Ekonomsko-socialna oddaljenost med katerokoli severovzhodno državo in razvitim Sao Paulom je približno tolikšna, kolikršna ločuje kako evropsko industrializirano državo od Jugovzhodne Azije. Povprečni letni dohodek na prebivalca se giblje okrog 80 dolarjev — toda tudi ta statistični podatek le malo pove, če ne upoštevamo velikanskih razlik v dohodkih. Življenjska doba prebivalstva je komaj 30 let. Kljub vsem naporom in celo visokemu odstotku smrtnosti pa prebivalstvo tega dela Brazilije naraste vsakih dvanajst mesecev za pol milijona ljudi in tako poveča milijonsko armado ljudi brez zemlje, ki iščejo dela in kruha.

Zadnja leta so to področje akutnih socialnih protislovnosti, pogostnih suš ali poplav zdramila nova gibanja. Vznikale so «kmečke lige», gibanje nepismenih proletarcev brez zemlje proti veleposestnikom in latifundistom. Zaostale kmečke množice so se prebujale, začele so politično misliti in se združevati. Dandanes se je že celotno področje spremenilo v velikansko politično areno, kjer se napredne sile in sile, ki zastopajo status quo, čedalje bolj spoprijemajo med seboj. Najostreje se spopadajo najbolj antagonistične sile — skrajna levica in ultrakonservativna desnica. Nedvomno, trdijo tukaj, da se na nerazvitem, zaostalem Severovzhodu že zdaj odloča marsikaj v zvezi s politično prihodnostjo Brazilije in Latinske Amerike.

Agrarna reforma je tod aktualnejša kot kjerkoli drugje v Braziliji, saj je neogibni pogoj za industrijski razvoj. Ker pa vlada tega koraka ni mogla napraviti, se je lotila drugih ukrepov. Ustanovljena je bila Uprava za ekonomski razvoj Severovzhoda (SUDENE). Ta federalni organ naj bi izdelal in izvedel načrte za razvoj tega področja države — celine.

Konec lanskega leta so ta regionalni program vključili v triletni razvojni plan Brazilije. Te dni so zaključili realizacijo prve in začeli drugo etapo plana SUDENE, in sicer v prisotnosti Goularta, šefov ministrskih resorjev in njihovih pomočnikov. Tako se je glavnina vladnega aparata napotila v Recife, glavno mesto Pernambuca ter politično ekonomsko in kulturno središče «pravega» Severovzhoda. Dva dni so se ukvarjali izključno s problemi tega kraja.

Predsednik Goulart je med bivanjem v Recifu imel na velikem zborovanju mestnih in vaških delavcev govor, katerega rdeča nit je bila agrarna reforma. V spremstvu pernambuškega levičarskega guvernerja Miguela Araisa je obiskal neko kmečko zadrugo, ki jo sestavljajo ljudje brez zemlje in ki so jo nedavno ustanovili na podlagi zemlje, ki so jo dale na voljo lokalne oblasti. Goulart je pazljivo poslušal odločno razlago predsednika te zadruge, ki je hkrati tudi voditelj te «kmečke lige», nato pa je sklical vladno sejo in konferenco z guvernerji severovzhodnih držav. Na konferenci so proučili probleme in načrte o razvoju tega področja. Nekaj dni kasneje je predsednik odletel v Bahio, na skrajni jug tega področja, kjer je položil temeljni kamen za novo jeklarno in imel govor pred tamkajšnjim prebivalstvom o isti temi — agrarni reformi in vladnih prizadevanjih za razvoj države in Severovzhoda.

Ta jeklarna s 130.000 tonami kapacitete bo ena izmed najpomembnejši objektov nove razvojne faze Severovzhoda. Za realizacijo druge etape plana SUDENE, ki obsega triletno obdobje od leta 1963-6, bo federalna vlada investirala skupno 205 milijard kruzeirosov (okrog 300 milijonov dolarjev). Večji del teh sredstev bodo porabili za gradnjo objektov za proizvodnjo, prenos in distribucijo električne energije, za nove komunikacije, za kmetijstvo, vodnjake in vodovodni sistem, za zdravstvo, prosveto, industrijske objekte in za razvoj ribištva.

Kot dopolnilo k načrtu SUDENE je zvezna vlada ustanovila nedavno pri banki za Severovzhod poseben sklad za industrializacijo tega področja. V ta sklad si prizadevajo z osvoboditvijo dela profitov od davkov in z drugimi olajšavami pritegniti privatni kapital iz razvitih področij države. Doslej so zbrali okrog 12 milijard kruzeirosov privatnih sredstev, v glavnem iz Sao Paula, Guanabare in Minas Geraisa. Banka za Severovzhod prav tako razpolaga za financiranje industrijskih objektov tudi z lastnimi sredstvi in s krediti od Interameriške banke za razvoj (10 milijonov dolarjev).

Četudi so vsa ta sredstva v primeri z velikanskimi potrebami razmeroma skromna, vendarle pričajo, da Goulartova vlada ne drži križem rok, da se v okviru možnosti trudi, kolikor je mogoče in da kljub širšim nacionalnim problemom Severovzhod ni niti pozabljen niti zapuščen.

Bojazen, da bi se brazilski Severovzhod lahko prelevil v novo Kubo, veliko večjo in nevarnejšo, je napravila to področje za velikansko eksperimentalno področje washingtonske «Zveze za progres». Vendarle pa ti poizkusi zaenkrat niso uspešni. Manifest guvernerja severovzhodnih držav, manifest so objavili pred Goulartovim obiskom, poudarja, da ta program o pomoči ni dal pričakovanih rezultatov in da so se oddaljili od «programa in ciljev Listine iz Punta del Este». (Dokumenta ni podpisal edinole guverner Pernambuca, ker je menil, da so kritike preblage). Deklaracija se končuje z jasnimi iluzijami o «tihi vojni», ki se bije med US AID in SUDENE. To trajno stanje nesoglasij, spopadov in tudi odkritih bojev med organi. ameriške in brazilske vlade je povzročilo, kot tukaj čestokrat poudarjajo, da so direktorji US AID (ameriške pomoči) začeli najprej ignorirati SUDENE, zatem pa sklepati neposredne sporazume s «protikomunističnimi» guvernerji in mestnimi načelniki. Zaradi takšne usmeritve «Zveze» in zaradi odklonitve šefov US AID, da bi sprostili kredite za projekte SUDENE, je dobil Severovzhod šele majhen del pomoči, ki mu je bila obljubljena in namenjena. Kot v veliko drugih področjih Latinske Amerike, tako je tudi na tem velikem nestrpnem predelu «Zveza» razočarala in odpovedala.

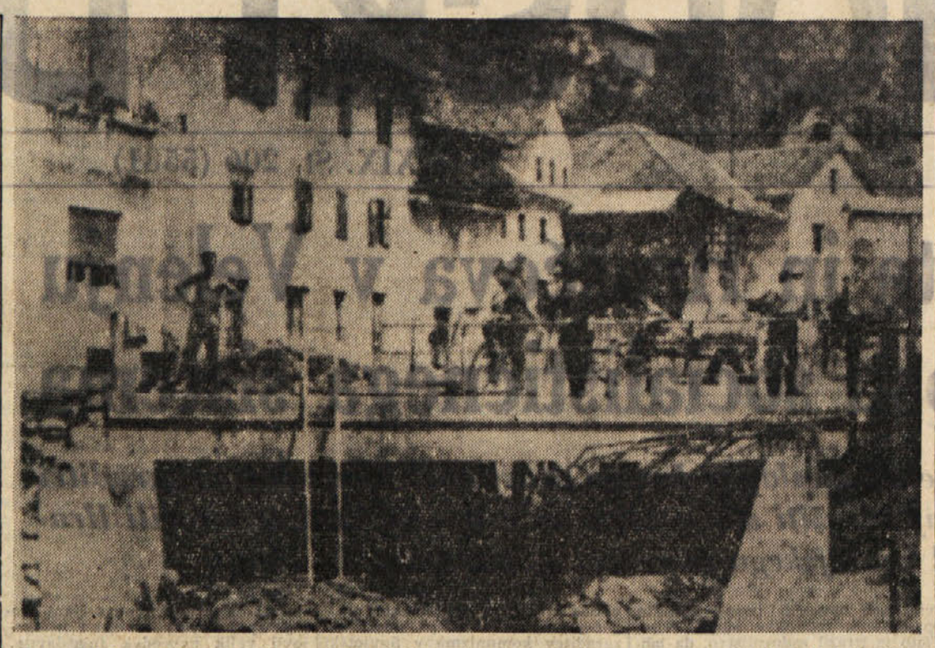

Za nedeljsko proslavo v Cerknem skrbe, da bo v tem kraju tudi na zunaj lepo. Prepleskali bodo hiše, uredili ceste, trajnejšega pomena pa bo novi most, ki ga gradijo

ŽALOSTNA BILANCA NESREČE V RUDNIKU

Od 25 zasutih rudarjev je samo 7 ostalo živih

Na tiskovni konferenci sta dva od rešenih rudarjev izjavila, da se v rudniku niso upoštevale varnostne norme

MOAB, 30. — Končna bilanca eksplozije pred dvema dnevoma v rudniku v Moabu izkazuje 18 mrtvih in 7 rešenih.

Sporočilo, da so rudarji, ki jih še niso rešili — deset po številu — vsi mrtvi, je dal ob 8.20 glavni inženir družbe Texas Gulf Sulphur CO June Crawford po zvočniku. Crawford se je obrnil na časnikarje in dejal: «Vse je končano, drugih preživelih ni več». Svojci in prijatelji v rovu zakopanih rudarjev so vest sprejeli z molkom. Samo neka ženska, ki je bila blizu časnikarjev, je zaklicala: «Treba je biti barbar, da se poda sporočilo na tako brutalen način».

Trupla rudarjev so našli v nekem stranskem rovu in takoj se je pričelo delo za prenos trupel na površje.

V Washingtonu je notranje ministrstvo odredilo, naj zvezni strokovnjaki, ki se že nahajajo v Moabu, izvedejo natančno preiskavo o nesreči in naj predložejo natančno poročilo kolikor mogoče hitro. Marling Ankeny, ravnatelj urada za rudnike v notranjem ministrstvu, je izjavil, da bi se lahko od štirih smrtnih nesreč v rudniku trem izognili. Dva od rešenih rudarjev, McKinney in Don Blake, pa sta na tiskovni konferenci izjavila, da v rudniku niso upoštevali varnostnih predpisov.

Eden izmed petih rudarjev, ki so jih rešili preteklo noč, Robert June, je poročal, da je do eksplozije prišlo v nekem rovu blizu mesta, kjer se je z ostalimi rudarji nahajal on. Vse jih je zagnalo na konec rova. «Bilo je silno vroče in popolnoma tema. Slišalo se je grozno vpitje, toda mi, pogreznjeni v temo, nismo mogli napraviti ničesar. Čez nekaj časa je vpitje minilo». Teh pet rudarjev je ostalo pri življenju, ker so uporabili nekaj listov upogljive plastike in preprečili, da bi strupeni plini prišli do njih.

Že včeraj pozno popoldne je neka reševalna skupina našla še pet živih rudarjev, tako da jih je bilo s prejšnjima dvema sedem. In žal je samo pri tem številu ostalo. Vedelo se je že, da je osem mrtvih, a ni bilo znano, kaj je še z drugimi desetimi. Te so prezal časa iskali, preden so ugotovili, da so vsi mrtvi.

Najprej so mislili, da bodo rudarje, ki so ostali pri življenju, spravljali na površje drugega za drugim, pozneje pa se je izkazalo, da je mogoče potegniti jih iz globine 900 m vse skupaj z dvigalom.

Največji jugoslovanski plavajoči dok

Ladjedelnica Bijela» v Boki Kotorski gradi po načrtih neke francoske firme največji jugoslovanski plavajoči dok, ki bo lahko sprejel ladje do nosilnosti 25.000 ton oziroma plovne objekte do dolžine 184 in širine do 25 m. Omenjeni dok bo velikega pomena za jugoslovanski pomorski promet, saj bo omogočal dokiranje jugoslovanskih velikih ladij, za katere so obstoječi doki v Splitu, na Reki in v Pulju premajhni in so morale zato doslej večje ladje uporabljati doke v tujini.

Ali je res televizijska kamera pokazala Bovo?

HAZLETON, 30. — Po izvrtanem rovu, skozi katerega so spravili na površje rudarja Fellina in Throna, so spustili televizijsko kamero. Po posneti sliki bi kazalo, da se tam nahaja telo rudarja sedečega in naslonjenega na leseni tram. Vendar bo treba še prej, da se kak prostovoljec spusti v rov, preden bo mogoče ugotoviti, ali je slika res pokazala kakega človeka ali gre le za domišljijo.

Rudarji so vsekakor s skepso reagirali na možnost, da bi se Bova, za katerega se je ves čas vedelo, da je od ostalih dveh rudarjev ločen po «zidu», širokem šest ali sedem metrov, končno nahajal v istem ozkem prostoru, kjer sta Fellin in Throne preživela dva tedna, preden so ju potegnili na površje.

Bivši nacisti skrbe za varnost Zahodne Nemčije

BONN, 30. — Zahodnonemška opozicijska socialdemokratska stranka je zahtevala «splošno čistko» v uradu za zaščito ustave, najvišjem zahodnonemškem organu notranje varnosti. V objavljenem sporočilu je rečeno, da je «nepojmljivo, da lahko bivši člani varnostne službe rajha in gestapa pomagajo skrbeti za varnost Zvezne republike».

Predstavnik zahodnonemškega notranjega ministrstva je včeraj izjavil, da bo Bundestag, ki se bo sestal prihodnji mesec, proučil poročilo o številu bivših nacističnih esesovskih funkcionarjev, ki zdaj delajo v tem ministrstvu.

Blizu nadaljevanje koncila

VATIKAN, 30. — Komisija za koordinacijo koncila se bo sestala jutri na stanovanju državnega tajnika Cicognanija, ki bo seji predsedoval. Gre za to, da se doseže sporazumom o raznih problemih zvezi z bližnjim nadaljevanjem koncila. Pred kratkim je papež imenoval tri nove člane koordinacijske komisije; ti so kardinali: Gregor Agagianian, Giacomo Lercaro, nadškof v Bologni, in Francesco Roberti.

Tiskovni urad koncila je uradno objavil, da je papež v teh dneh imenoval tri nove člane sveta predsedstva koncila, in sicer so to kardinali: Giuseppe Siri, nadškof v Genovi, Stefan Wyszynski, nadškof v Varšavi, in Albert G. Meyer, nadškof v Chicagu.

Te dni se je mudil v Ljubljani na izključno zasebnem obisku bivši italijanski minister Taviani. Na sliki ga vidimo na ulici v Ljubljani v razgovoru z nekim časnikarjem

OSTANEK IZ ZADNJE VOJNE

Pri eksploziji bombe 1 mrtev in 19 ranjenih

Letos je že pet Francozov izgubilo življenje ob eksplozijah ostankov iz vojne

TOULONE, 30. — Zaradi eksplozije neke bombe iz zadnje svetovne vojne je izgubil življenje neki deček, 19 drugih pa je bilo ranjenih.

Otroci so bili iz sirotišnice v Chamberyju in sedaj so bili na počitnicah na Azurni obali. Kot ponavadi so šli včeraj na plažo Mourillon. Nekateri so se kopali, drugi so se začeli igrati. Nenadoma je eden od spremljevalcev, 20-letni Italijan Filippo Caruso, opazil, da je neki deček pobral v morju čuden predmet in ga kaže tovarišem. Caruso se je hotel približati, toda dečki so že zbežali in predmet skrili.

Nekaj trenutkov pozneje je sledila eksplozija. Deček Daniel Villien, ki je imel 14 let in ki je našel bombo, je bil takoj mrtev, ker ga je pri eksploziji razneslo. Nekemu dečku je odtrgalo roko, ranjenih pa jih je bilo še 18 in med njimi so tudi prav resni primeri. Villien je letos že peta oseba v Franciji, ki je od začetka leta izgubila življenje zaradi eksplozij vojnih ostankov.

Avto zavozil v morje

NEAPELJ, 30. — Neki avtomobil je v neapeljskem pristanišču zavozil v vodo. Iz vode so potegnili vozača avtomobila, ki je bil že mrtev, neka ženska pa je kmalu nato umrla v bolnišnici.

Ugotovili so, da sta ponesrečenca dva mlada Izraelca iz Hajfe.

LONDON, 30. — Princesa Margaret in njen mož odpotujeta jutri z letalom v Grčijo, kjer namerava ostati dva tedna na počitnicah. Ni še točno znano, kam pojdeta.

Tito in Hruščov

(Nadaljevanje s 1. strani)

diti mir. «Sovjetsko ljudstvo, je poudaril Hruščov, z zadovoljstvom ugotavlja, da je v borbi za mir Jugoslavija skupno s Sovjetsko zvezo in z ostalimi socialističnimi državami in miroljubnimi silami na svetu». V tej borbi so bili že doseženi nemajhni rezultati. V zvezi s tem je Hruščov omenil, da so socialistične države in miroljubne sile na svetu prisilile imperialiste, da sprejmejo miroljubno rešitev krize v Karibskem morju, in da je kot rezultat te borbe bil dosežen sporazum o prepovedi jedrskih poskusov v ozračju, vesolju in pod vodo. Ta sporazum ustvarja ugodne pogoje za prenehanje oboroževalne tekme in za zagotovitev trajnega miru. S tem sporazumom so se pojavili tudi prvi znaki mednarodnega zaupanja. Nikita Hruščov je izrekel svoje priznanje vladama ZDA in Velike Britanije za njuno pripravljenost, da podpišejo sporazum, kar daje upati, da se bodo v bodoče lahko našle sprejemljive rešitve za ostala mednarodna vprašanja, kar bi prispevalo k zmanjšanju mednarodne napetosti.

Ugotovil je zatem, da je svetovno komunistično in delavsko gibanje prišlo do zaključka, da se v sedanji borbi lahko prepreči svetovna vojna in uveljavi načelo miroljubne koeksistence. Tak zaključek temelji na dejstvu, da je socialistični sistem postal odločilna sila, ki odloča o poteku zgodovinskega razvoja. «V borbi za mir so za nami vse revolucionarne napredne sile v sodobni epohi,» je ugotovil Hruščov. Praksa mednarodnega življenja je večkrat prepričljivo potrdila, da imamo prav; to se je pokazalo tudi pri podpisu moskovskega sporazuma o prepovedi jedrskih poskusov.» V zvezi s tem je Hruščov ugotovil, da je ogromna večina narodov na svetu pozdravila sporazum, da je ta mednarodni plebiscit pokazal, kako maloštevilni so tisti, ki so proti sporazumu.

Ko je omenil poskuse imperialističnih krogov, da preprečijo sporazum, je Hruščov, očitno misleč kitajske voditelje, poudaril, da zelo neodgovorno postopajo tisti politiki, ki govorijo, da jedrska vojna ni strašna, da bi se na ruševinah kapitalističnega sveta zgradila še večja civilizacija. Kakšno pravico imajo govoriti v imenu narodov, ki so bili vedno in so nasprotniki krivičnih roparskih vojn. «Če se taki voditelji delajo ravnodušni do lastne usode, naj le o tej odločajo, toda naj se ne skušajo igrati z usodo milijonov ljudi,» je poudaril Hruščov. Opozoril je dalje, da pot za zagotovitev miru ni lahka, in ugotovil, da se zapaža dvoličnost v stališču zahodnih krogov. Medtem ko priznavajo, da bi jedrska vojna bila katastrofalna, se po drugi strani nočejo odpovedati politiki sile, se nočejo odpovedati načrtom o jedrski sili NATO. Vse to pa je v nasprotju z upi človeštva in preprečuje rešitev dozorelih mednarodnih vprašanj. «Danes, je poudaril Hruščov, imperialisti ne morejo samovoljno odločati o usodi narodov. Na svetu so sile, ki lahko onemogočijo imperialistične napadalce. Imperialisti morajo razumeti, da se sporna vprašanja med državami ne morejo reševati z vojnami, temveč na miren način s pogajanji. Hruščov je poudaril, da je Sovjetska zveza pripravljena razgovarjati se z zahodnimi silami o vseh vprašanjih, katerih rešitev bi prispevala k utrditvi miru in varnosti, okrepila miroljubno koeksistenco med državami z različnim družbenim sistemom, in je izrazil zadovoljstvo, da je to tudi stališče Jugoslavije.

«Mir je bil vedno zaveznik socializma, in danes je borba za mir neločljivo povezana z borbo za socializem. Naš skupni smoter, to je preprečitev vojne, bo dosežen tem lažje in uspešneje, kolikor bodo strnjeno delovale socialistične države, kolikor bodo odnosi med njimi boljši, kolikor trdnejše bo naše prijateljstvo», je poudaril Hruščov.

Na koncu je Hruščov dejal, da popolnoma soglaša s tem, kar je rekel maršal Tito v svojem govoru. Nekatera nesoglasja med obema partijama, sta dejansko že rešila delavski razred Jugoslavije in delavski razred Sovjetske zveze. Glavna naloga delavskega gibanja je osvojitev oblasti. Delavska razreda obeh držav sta že osvojila to osnovno nalogo. Pogledi obeh držav na osnovna mednarodna vprašanja so enaki. Naloga je sedaj, združiti sile v borbi proti imperializmu, v borbi proti kapitalističnemu monopolizmu za utrditev miru na svetu. Socialistične države bodo izpolnile svojo dolžnost do delavskega razreda v kapitalističnih državah s tem, da z delom dokažejo prednost socialističnega sistema nad kapitalističnim. Mar ni zasluga delavskega razreda Sovjetske zveze, da je danes Sovjetska zveza na gospodarskem področju druga vodilna sila na svetu, medtem ko je v duhovnem, kulturnem in znanstvenem področju prva. Sovjetska zveza ima pravico, podobno kot Jugoslavija, da se pohvali s svojimi uspehi.

Hruščov je ugotovil, da je popolnoma razumljivo, da se pri graditvi socializma, pri reševanju konkretnih vprašanj uporabljajo različne metode, različne oblike, in da so celo razlike načelnega značaja. Toda v vsakem primeru je potrebno pokazati potrpežljivost, pokazati čut odgovornosti in pustiti, da praksa pokaže, kdo ima prav. Poglavitno je, da se pri tem upoštevajo osnovna načela marksizma-leninizma. Hruščov je poudaril velik napredek, ki ga je dosegel delavski razred Jugoslavije od zadnjega njegovega obiska na vseh področjih graditve socializma, kar je dokaz pravilne poti Jugoslavije pri izgraditvi socializma. Ko je ugotovil, da se odnosi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo že dalj časa uspešno razvijajo, je Hruščov poudaril, da je potrebno obvarovati in krepiti to, kar združuje obe državi. «Varujmo in razvijajmo prijateljstvo naših bratskih narodov, ki traja že stoletja. Naj se krepi in naj se razvija plodno sodelovanje med Sovjetsko zvezo in socialistično Jugoslavijo, naj živi mir, naj živi socializem», je zaključil svoj govor Nikita Hruščov.

LUGO (Ravenna), 30. — Ko je neki «1800» vozil po državni cesti proti Bagnacavallu, ga je zaradi mokre ceste zaneslo vstran, potem ga je pa spet vrglo popolnoma na nasprotno stran. Prav v tem času pa je z nasprotne strani privozil drug «1800». Z močjo sta se zaletela drug v drugega, tako da je potnike pometalo ven. Dve osebi sta izgubili življenje, pet pa je bilo ranjenih.

Na planetu Veneri je kisik!

MOSKVA, 30. — Danes zvečer je radio Moskva sporočil, da so sovjetski znanstveniki prišli do zaključka, da se v atmosferi Venere nahaja kisik in da so torej atmosferske razmere tega planeta skoraj enake atmosferskim razmeram Zemlje.

Žrtve epidemije

ST. JOHN'S (Nova Fundlandija), 30. — Zaradi epidemije katarja želodca in črevesa je 57 otrok umrlo. To je sporočil glavni zdravnik Nove Fundlandije David Severs, ki je še dostavil, da se epidemija še širi.

Tudi Rommelov sin v bližini očetovega «zaklada»

ALICANTE, 30. — Slavni «Rommelov zaklad» bi lahko bil na dnu morja pred Alicantom. Neki španski potapljač namreč trdi, da je našel 72 m globoko ostanek neke nemške podmornice iz druge svetovne vojne. Trdi tudi, da ima informacije, da se v podmornici nahaja «Rommelov zaklad».

V Finistratu, majhnem pristanišču v tej pokrajini, so opazili Rommelovega sina, ki pa ni hotel dati prav nobene izjave.

RIM, 30. — Z dekretom predsednika republike je bil imenovan za predsednika avtonomnega konzorcija genovskega pristanišča dr. Francesco Manzitti, bivši predsednik FINMARE ter višjega sveta trgovske mornarice.

DUŠAN MORAVEC

Vezi med slovensko in češko dramo

Sprva so se Čehi in Slovenci tudi ozemeljsko dotikali, dokler se nista mednje zarinila nemški in ogrski klin, ki pa nista mogla prekiniti nadaljnjih duhovnih vezi med obema najzahodnejšima slovanskima narodoma. Stiki so se množili od srednjega veka skozi naslednja stoletja ter dosegli važen višek proti koncu devetnajstega in v začetku dvajsetega stoletja. Kulturno sodelovanje med Čehi in Slovenci se je nenavadno razmahnilo v gledališki umetnosti.

Moravčeva knjiga sega zelo globoko v te bratske odnose in razgrinja pred bralci razgibano podobo kulturnega sožitja. Starejšemu rodu je bilo o tem marsikaj prav dobro znano, saj je sam izdatno sodeloval, vendar je zdaj vse to v pisateljevi jasni in temeljiti obdelavi dvignjeno v pravo luč tudi za mlajši rod.

Uvodno poglavje «Pregled splošnih kulturnih vezi med Slovenci in Čehi» odpira širše razglede medsebojnih vplivov in je obenem dobra priprava na naslednja poglavja. Prvemu kulturnemu zbližanju v času Cirila in Metoda so sledila srečanja v husitski dobi, protestantski vplivi, v Prešernovi dobi češka slavistika, pozneje prevajanje čeških del v slovenščino in slovenskih v češčino, živahno znanstveno sodelovanje, obširni in mnogostranski stiki na glasbenem področju, pa tudi v upodabljajoči umetnosti in v stavbeništvu.

Obširno poglavje «Pota slovenske drame v češka gledališča» prikazuje z marljivo natančnostjo, kako so Čehi spoznavali v svojih gledališčih slovenska odrska dela od Jurčičevega «Tugomera» (1882) mimo Funtkove enodejanke «Za hčer» ter mimo predstav iz Kvedrove in iz Aškerčeve in Finžgarjeve dramatike zlasti Cankarjeva dela: «Za narodov blagor» na krstni predstavi, «Kralja na Betajnovi», «Pohujšanje v dolini šentflorjanski» in «Hlapce». Nastale so Habrinove študije o Cankarju in Wollmanova knjiga o slovenski drami. Razna gledališča so uprizarjala dela drugih slovenskih avtorjev. Po Lipahovi in Šorlijevi igri so sledili Kreftovi «Celjski grofje» in s posebnim uspehom njegove «Kreature». Nemška zasedba v drugi svetovni vojni je prinesla vsiljen zastoj, ki je prenehal po osvoboditvi. Igrali so se Borovi «Raztrganci» in Mire Miheličeve «Svet brez sovraštva». Prizadevanja za izvajanje novih načrtov so žal utonila v nevšečnih dogodkih leta 1948.

Nič manj zanimivo in pomembno ni poglavje «Češke drame v naših gledališčih», ki prikazuje presajanje čeških odrskih del na slovenske odre od leta 1848 dalje. V pomladi narodov sta kot prva češka dramatika spregovorila Štepánek in Klicpera, ki sta po premoru zaradi Bachovega absolutizma v ustavni dobi znova oživljala naše odre. Po letu 1867 je sledilo več novejših dramatikov, kakor Šamberk, Sabina, Neruda, Stankovsky, Štolba i.dr. Nekatere igre so se včasih zdele prelahkotne, o čemer je visokostno spregovoril tudi Stritar ter s svojo veljavno besedo dosegel preveč: trinajstletno vrzel v čeških premierah med Slovenci. Molk so prekinili resnejši dramatiki: Jerabek, Vrchlicky, Šubert, Jirásek, Capek i.dr. Moderne drame kakor «RUR» in «Stvar Makropulos» je kritika odklonila, a uveljavljali so se razni novejši dramatiki: František Langer, Olgo Scheinpflugova, Werner i.dr.

V posebnem poglavju je obdelana «Vloga čeških igralcev in režiserjev v slovenskem gledališču Cankarjeve dobe». Ostro je očrtana kriza v tedanjem ljubljanskem gledališču zaradi pomanjkanja primernih slovenskih gledaliških ljudi in umetnikov. Moravec se nagiblje k sodbi Antona Verovška v «Obiskih» Izidorja Cankarja: «Ko je odšel Borštnik, je prišel Inemann in ta je dvignil slovensko gledališče iz diletantizma do umetnosti ... Napadi našega časopisja na tuje igralce so bili torej velikokrat krivični; pomisliti je treba, da so jih poklicale v deželo razmere same».

Prodiranje v silno bogato vsebino teh 353 strani vrclepe knjige Slovenske Matice olajšuje «Povzetek in zaključek» in za širši svet francoski «Resumé». Izdatne opombe dvigajo znanstveno ceno te pomembne knjige prav tako kakor obširno imensko kazalo, krasijo pa jo številne fotografije in dokumenti.

ANDREJ BUDAL

Braqueovi dragulji potujejo v Ameriko

PARIZ, 30. — *Največji francoski transatlantik «France» je danes vreden milijardo več. Nanj so namreč vkrcali znamenito zbirko draguljev Braqueda. Med vožnjo bo lahko 2000 potnikov videlo na razstavi 32 kosov od 100, kolikor jih šteje zbirka. V ZDA bo zbirka razstavljena v Dallasu, Houstonu, Beverleyu, San Franciscu, Pittsburgu, Chicagu in New Yorku. Pozneje pa bodo dragulji razstavljeni tudi v Tokiu in Milanu.*

Françoise Prévost in Jean-Marc Bory, glavna igralca v filmu «Sentimentalen poskus», ki so ga na festivalu v Benetkah pokazali kot «prvo delo» Francoise in Feste Campanileja. Film ni kdove kako posrečen, toda nekaj časa se bo v kinematografih držal

UTRJEVANJE ALŽIRSKE REVOLUCIJE

Nova ustava zanesljiv porok nadaljnjega razvoja

Delovnim ljudem zagotovljene vse pravice in svoboščine - Kritike meščanskih elementov in nezadovoljstvo Ferhata Abasa

Alžirski priemier Ben Bela je pred kratkim odposlal ustavodajni skupščini načrt prve ustave alžirske demokratične ljudske republike. Ko bo skupščina ustavo odobrila, bo o njej spregovorilo ljudstvo, razpisan bo namreč o njej splošni ljudski referendum. Najkasneje mesec dni po referendumu bo izvoljen prvi predsednik republike. Edini kandidat za to mesto je sedanji predsednik vlade Ahmed Ben Bela, danes nedvomno najbolj vidna osebnost alžirske revolucije.

Osnovna načela in cilj ustave jasno kažejo, da so njeni pobudniki — med te sodijo najuglednejše in najaktivnejše osebnosti iz fronte nacionalne osvoboditve — pri njeni sestavi bili usmerjeni predvsem na to, da mladi republiki zagotove pot njenega družbenega napredka.

«Vsa oblast pripada ljudstvu,» je rečeno v osnutku, «ki ga sestavljajo felahi, delovne množice in revolucionarni intelektualci. Osnovni cilji alžirske demokratične republike so izgraditev socialistične demokracije, borba proti slehernemu izkoriščanju človeka, likvidacija ostankov kolonializma, obramba svobode in dosledno spoštovanje človekovega dostojanstva, borba proti vsaki verski ali rasni diskriminaciji, borba za mir v svetu in spoštovanje načela splošne deklaracije o človečanskih pravicah».

Z ustavo so vsem državljanom zagotovljene enake pravice, od teh pa se zahteva enako opravljanje državljanskih dolžnosti ter političnih obveznosti. Družina je pod varstvom države, kakor je tudi proglašena in zagotovljena pravica «vsakogar do dela, do človeka dostojnega življenja in do pravične udeležbe ter razdelitve nacionalnega dohodka.»

Zagotovljeni so svoboda tiska in obveščanja, pisemska tajnost, sindikalne svoboščine, vključno pravica do stavke, kakor tudi pravica do zatočišča v Alžiriji za one, ki se bore za svobodo. Po drugi plati se z ustavo zagotovljene pravice ne morejo in ne smejo zlorabljati v svrho napada na neodvisnost dežele, njeno ozemeljsko integriteto, nacionalno enotnost, oziroma proti socialističnim stremljenjem ljudstva in načelom enotnosti Fronte nacionalne osvoboditve.

Kandidate za člane ljudske skupščine, katere se voli za dobo petih let, predlaga Fronta nacionalne osvoboditve, kateri je v ustavi tudi določeno posebno mesto kot «enotniavantgardistični partiji», ki se zalaga za uresničenje ciljev demokratične in ljudske revolucije ter izgraditev socializma v Alžiriji».

Izvršna oblast je v rokah predsednika republike, ki je poglavar države in vrhovni poveljnik oboroženih sil. Izvoljen je od ljudstva na predlog Fronte nacionalne osvoboditve, na osnovi neposrednih tajnih volitev za dobo petih let. Kandidat je lahko vsak državljan, ki je že izpolnil 35 let. Predsednik določa politično linijo vlade in vodi državne posle, imenuje ministre in predlaga skupščini sestavo vlade, imenuje državne funkcionarje, ratificira mednarodne sporazume, zagotavlja izpolnjevanje zakona, lahko pa od skupščine tudi zahteva, in to za določen čas, posebna pooblastila.

Ta široka pooblastila predsednika republike so nedavno bila predmet kritike nekaterih meščanskih politikov, ki se je med njimi znašal Ferhat Abas, in to v kolikor je v tem, kot se je izrazil, videl «pot k diktaturi in osebni zlorabi oblasti». Med široko javnostjo pa se je medtem že zasidralo mnenje, da je pač mladi republiki v prvi fazi njene utrditve potrebna enotna in čvrsta oblast, ker je edino na tak način moč obvarovati pridobitve revolucije ter zagotoviti njeno nadaljnje poglabljanje. Sicer pa to, po drugi strani, ne pomeni, da so omenjena pooblastila predsednika republike neomejena, ker je on za svoje delo odgovoren pred ljudsko skupščino.

Na osnovi prehodnih ustavnih določil je mandat sedanje skupščine podaljšan do 20. septembra 1964, hkrati pa je bilo določeno, da bo nova ustava, potem ko jo bi sprejela ustavodajna skupščina, dana na vpogled ljudstvu, ki bo o njej lahko izrazilo svoje mnenje. V delu alžirskega tiska, kakor tudi v skupščinskih kuloarjih pa je že bilo čuti več pripomb na račun četrtega člena osnutka ustave, kjer je rečeno, da je «v Alžiriji državna vera islam.» To stališče nekateri smatrajo za «popuščanje določenim vplivnim verskim krogom,» kar je moč smatrati za odveč, ker je alžirskim državljanom že tako ustavno zagotovljeno spoštovanje verskega prepričanja in opravljanja verskih obredov. Tudi smatrajo da je ta člen v nasprotju s programom Fronte nacionalne osvoboditve, sprejetim v Tripolisu, kateri predvideva povsem laično državo in pa ločitev cerkve od države.

Čuti je tudi določene pripombe glede izenačenja pravic alžirskih žena z moškimi, pri čemer je rečeno, da te niso dovolj jasno izražene, kakor je čuti tudi pripombe, da v ustavi ni opaziti posebnih določil glede alžirske mednarodne politike pozitivne nevtralnosti, ki jo dežela sicer v praksi že dosledno izvaja.

M. D.

Že dalj časa vse italijansko časopisje objavlja vesti in članke v zvezi s preganjanjem, ki so ga v Švici deležni tam zaposleni italijanski delavci. V splošnem vsa ta zadeva diši že po rasizmu, kar ni najboljše izpričevalo za tako opevano švicarsko demokracijo. Na sliki vidimo dva italijanska delavca v njuni sobici neke barake pri Eschel Wyssu, kjer sta zaposlena. Nekateri že nad 10 let žive v podobnih barakah

OB 20. OBLETNICI SPLOŠNE VSTAJE NA PRIMORSKEM

Dva majorja iz Krmina

(Iz knjige «Med briškimi griči je posijalo sonce»)

Dobavitelji in priskledniki. Vojska je naraščala in je potrebovala razen orožja tudi drugo opremo in predvsem živež. Zanj sicer v Brdih niso bili na tesnem. Ljudje so dajali, kolikor so le mogli. Vendar vojska ni hotela živeti le na ramenih prebivalcev in le od njihove dobre volje. Treba je bilo iskati možnosti, da bi prehranjeval vojsko tudi — sovražnik.

V Koprivi je imel svojo vilo in vinograd bogataš, ki je služil v vojski. Poročila govorijo, da je bil to neki major Mussolini. Patrulja ga ni našla doma, a je vzela, kar je potrebovala. Več kot živež, ki so ga odnesli partizani, je bilo vredno to, da so se sploh pojavili v Furlaniji.

V Kojskem je na občinskem uradu razdeljevala živilske karte aktivistka, ki je na skrivnem jemale karte za kruh in jih nosila k peku Karlu Knezu-Sočanu. Ta je po dve peki na teden pošiljal partizanom. Dekle je delalo tako skrivno, da so jo domači aktivisti nameravali celo kaznovati, ker so mislili, da se je zares udinjala okupatorju.

Steverjanci so našli stik z goriškimi trgovci. Ti so večkrat prišli v vas in se pogajali s partizani. Za te stike so vedeli tudi nekateri karabinjerji in vojaki. Primerilo se je, da je bil sestanek partizanov in trgovcev v neki hiši v Steverjanu. Ko so se domenili in odšli, je prišla v hišo italijanska patrulja. Vojaki so se čudili, kako so ljudje še pozno ponoči pokonci. Na ognjišču so opazili jedi, ki so jih pustili njihovi predhodniki. Pa se jim je oglasil glad in z njim priznanje: «Če ste imeli za partizane in za nekatere neznance, dajte še nam. Nič se ne bojte!»

Major iz smodnišnice v Krminu. Nočni obiskovalci družine niso izdali. Takih je bilo tudi v italijanski vojski precej. Tudi višji oficirji so že iskali zvezo z «ribelli». Aktivisti so našli zvezo s Krminom in dalje z Vidmom. Odondod naj bi prišla na razgovor s partizani dva majorja: komandant smodnišnice v Krminu in njegov podoficir, ki sta bila že dala nekaj orožja in municije, ter še neki major iz Vidma.

Partizani so oklevali. Da ni to le morda dobro nastavljena past? A komandant bataljona Maks Perc se je odločil, da gre na sestanek. S sabo je vzel še četnega komisarja Marijana Preglja. Četa Ivana Marušiča je od daleč opazovala hišo, kjer naj bi bil sestanek. Maks ji je prepovedal, da bi zasedla položaje v bližini. «Če padeva dva, je vsekakor bolje, kakor da bi padla v zasedo vsa četa», je odločil.

Pri Mariji Stakolič na Humu so se sestali. Komandant smodnišnice je ponujal orožje, strelivo in drugo opremo. Izjavljal je, da je proti fašizmu, za revolucijo, da pa mora kraljevina ostati. Maksa je zanimalo orožje in boj proti okupatorju. O politični ureditvi naj se pogovorijo drugi, ko bo fašizem premagan.

Četa je opazila kamion. Ustavil se je pred hišo. Maks in Darko sta že stisnila pesti. Italijanski oficir je nesel v loncu vodo iz hiše in hitel polniti hladilnik. Kamion je nadaljeval pot. Je bilo domenjeno?

Na sestanku so se pomenili o tem, naj partizani pridejo v Videm. Toda majorja se nista več pojavila. Z njima ni bilo več zveze in partizani niso nikoli odšli k njima v furlansko glavno mesto.

Odšli pa so na obisk k instruktorju CK KP Mariu Lizzeru-Limi. V marcu se je odpravila skupina slovenskih in italijanskih partizanov v italijanskih oblekah in z italijanskim orožjem v Furlanijo. Vodil jo je Jože Cotič-iztok. Partizani so tako prvi stopili na tuja tla, da bi pomagali italijanskem tovarišem zanetiti upor na njihovem ozemlju. Ko so drugič šli do tov. Lime, je šel z njimi tudi komandant Miro Perc-Maks.

Celo v taborišču anglo-ameriških vojnih ujetnikov v Ramanzagu so se pojavili partizani in vabili ujetnike v partizanske enote. Ti pa so izjavili, da jim ni sile in da počakajo konec vojne raje kar v ujetništvu.

Za staro pravdo. Briški bataljon je v Brdih odigral izredno pomembno politično vlogo. Izkazal se je tudi kot vojaška formacija, kot prava vojska. Ne gre za manjše praske, ko je likvidiral kakšno zasedo ali pa jo sam nastavil. Čete so se premikale iz kraja v kraj, da ne bi sovražnik izsledil taborišč. Odhajale so in prihajale, se umikale pred sovražnikomi čistkami. Marsikdaj se je primerilo, da sami italijanski vojaki niso hoteli napasti ali se spoprijeti s partizani. Včasih so zasledovali partizane kvesturini in so poklicali na pomoč še alpince. Ti se med sabo niso mogli. Včasih so se celo spoprijeli.

Partizani so se pripravljali, si urejali in vadili vojsko. Se preden je prišlo povelje o množičnem vojaškem nastopu, je briški bataljon prestal veliko preizkušnjo in doživel veliko zmago. Bilo je 6. aprila na Fonih. Takratni pročevalci so zapisali: «Z dvesto naboji ubili 105 sovražnikov.» Veliko nepričakovano zmago je kalila smrt sedmih tovarišev, med njimi priljubljenega Darka, komisarja čete, ki je izbojevala zmago pri Fonih.

Bataljon pa je bil po tej zmagi pripravljen. Ko se je kmalu po tem odred preosnoval v brigado, ki si je privzela ime tolminskega puntarja Ivana Gradnika, so tudi Brici šli «terjat staro pravdo». Beneška Slovenija še ni videla tolike upornIške vojske, odkar so se po njej puntarske trume odpravljale nad grofe in izžemalsko gosposko.

V Brdih je ostala majhna skupina partizanov. Za boj proti sovražniku je bilo treba ubrati drugačno pot. Tako je Maks proti poletju ustanovil prvo skupino vari.ostnikov. Zveze s partizanskimi enotami pa so še vedno v.drževale manjše skupine. Med njimi tudi kurirji.

Sovražnik se je začel organizirati za boj proti partizanski vojski. V ta namen je že 1. junija v Vidmun začel delati XXIV. armadni zbor iz enot, ki so bile razbite v Rusiji. A zbor se je le znašal nad prebivalstvom. Teror se je povečal, da je kar žarelo. A dolgo ni trajalo. Padla je fašistična vlada in v Italiji je zavrelo. Generali so uvideli, da so vojno zgubili. Reševali so, kar so še lahko.

Partizani in tudi skupine italijanskih antifašistov, ki so že začeli prihajati iz Furlanije v Brda in v jugoslovanske partizanske enote, so jim bili vedno bolj nevarni. Kurirske skupine so kmalu prerasle v čete. Partizanski vzpon se je bližal vrhuncu. Uporniško seme je naglo zore.o.

Pozabljivi potniki

Po podatkih švedskih letalskih agencij so njihovi potniki letos dosegli rekord v raztresenosti: do 1. avgusta so v letalih švedskih letalskih družb pozabili nič manj kot 20.007 dežnikov, klobukov in fotografskih aparatov. Ker doslej noben potnik ni zahtevsl pozabljenih stvari, so jih pred kratkim prodali na dražbi in zanje dobili več kot deset tisoč švedskih kron.

KAKO SE JE AMERIŠKI KEMIK LOWELL BORIL PROTI FAŠISTOM

Inteligentno zamišljene nevarne igračke v drugi svetovni vojni

Profesor Moriarti v svojem novem laboratoriju - nekdanji pivovarni - Tovarna za ponarejanje dokumentov in denarja - Dragoceni papir, ki so ga imeli samo Japonci - Aparat za uprizarjanje bombnih napadov - Bela hiša v nevarnosti zaradi razstreliva v obliki moke

«Jaz sem polkovnik Donovan, dr. Lowell. Vi seveda poznate Sherlocka Holmesa. Jaz pa bi želel v svojem uradu profesorja Moriartija. In vi ste ta človek. Nujno potrebujem vsak izum ali trik, ki bi lahko škodil Nemcem ali Japoncem, bodisi tukaj ali na okupiranem ozemlju. Vi ste tisti, ki ga iščem, da me bo zalagal z izumi in triki.»

Polkovnik je bil tako prepričevalno sugestiven, da sem takoj privolil.

Takoj, ko sem imel malo časa, sem začel pregledovati dokumente namišljenega «profesorja Moriartija». Priznam, da ni bila moja vloga prav nič mikavna — vloga znanstvenika ubijalca.

Že čez nekaj dni sem se preselil v pisarno z laboratorijem, ki je bila v neki pivovarni. Postal sem profesor Moriarti — šef oddelka za raziskavo in razvoj Urada za strateške usluge.

Prva naloga je bila, da ustanovim «tovarno» za dokumentacijo. Vsem številnim špijonom in saboterjem smo morali dostavljati razne legitimacije, potne liste, kupone za prehrano, denar itd. Od tega so bili ti naši ljudje odvisni. Toda vsak sumljiv dokument je bil mnogo bolj nevaren, kot če bi bili brez vsakršnih dokumentov. Posebna težava pa je bil papir, iz katerega smo izdelovali te dokumente.

Zaradi dokumenta in denarja je bilo najtežje na Filipinih, ker so Japonci uporabljali posebno vrsto papirja, ki je ni bilo mogoče dobiti nikjer drugod na svetu. General Mac Arthur pa je neprenehoma zahteval denar, ki je bil zanj življenjskega pomena.

Da bi bila nadloga še večja, so Japonci pritiskali na denar posebne pečate. Vsaka pokrajina je imela poseben pečat. To so si izmislili zelo duhovito, ker je bilo tako lahko kontrolirati vse potnike, ki so prišli iz ene pokrajine v drugo. To pa je seveda po drugi strani oteževalo delo špijonom.

Toda imeli smo srečo in dobili precej tega papirja. Za drugo pa tako nismo bili v zadregi. V kratkem smo imeli zalogo denarja za vse pokrajine. Z letalom smo ga takoj poslali Mac Arthurju. Vse smo tako odlično izpeljali, da Japonci tega našega denarja niso odkrili, čeprav jim je na Filipinih povzročil precej škode.

Špijon ne sme imeti pri sebi nikakršnega orožja. Njegova naloga je, da zbira in prenaša informacije. Prenos informacij pa je poseben problem, o katerem bomo še posebej pisali.

Eden naših špijonov nam je dal idejo, da izdelamo enega najbolj uspelih nenevarnih inštrumentov, ki so se odlično obnesli. Špijona so prijeli v hotelu «Adlon» v Berlinu, toda uspelo mu je pobeguti. «Ne vem, kaj bi dal, če bi lahko dal alarm pred napadom iz zraka.»

In naredili smo aparat «Hedi», ki ni samo alarmiral za napad, temveč je tudi napravil pravi bombni napad in tolikšen hrup, da bi vsakdo nasedel. Ta naš izum je pomagal mnogim agentom, da so se v času «alarma» izvlekli iz najtežjih situacij.

Šefi generalštaba so me nekoč poklicali, da bi jim demonstrral nekatere od svojih izumov, da bi videli, «za kaj vse gre denar». Neopazno sem vtaknil «Hedi» v koš za smeti in jim začel praviti o svojih izumih. Toda ko je začela «Hedi» tuliti in se je začelo «bombardiranje», so generali pohiteli k vratom in me niso nikoli več poklicali, da bi jim demonstrral izume.

Sovražnikove tanke in kamione smo uničevali z bencinom ali oljem. Glede uničevanja z bencinom smo si pomagali z majhno plastično cevko, ki smo jo pri polnjenju z bencinom neopazno vrgli v rezervoar. Cevka je bila obložena z gumo, ki jo je bencin hitro nagrizel, navadno že po nekaj urah vožnje — in takrat je prišlo do eksplozije.

Kako učinkovit je bil ta trik, pove že to, da nam je uspelo pokončati dve nemški diviziji, ki so jih poslali v Marseille, kjer naj bi se izkrcali zavezniki. Člani odpora so imeli svoje ljudi na vseh bencinskih črpalkah in ti so neopazno vtikali cevčice v bencin, tako da niti en tank ali kamion ni prišel do cilja. To je bilo pravo pokopališče kamionov in tankov ob vsej poti.

Znano je, da je najbolj preprosto orožje tudi najboljše. To je dokazal tudi naš trik, s svečo. Ker je pogosto zmanjkalo elektrike, so si morali tudi nemški oficirji svetiti s svečami. Zato ni bilo težko njihovim snažilkam, da so jim pri pospravljanju sob zamenjale sveče s takimi, ki so eksplodirale z jakostjo ročne granate.

Samo uniforme Združenih držav imajo nad desnim kolkom majhen žep. Pri preiskavi navadno nihče ni opazil tega žepa. Špijoni so tam hranili zelo majhno pištolo, ki je bila videti zelo enostavna kot navadna cevka. Na tej cevki pa je bil majhen vzvod, ki ga je bilo mnogoče vzdigniti z nohtom. Če si vzvod spustil, se je pištola sprožila.

Enega naših najboljših agentov je prijel Gestapo v Parizu. Pazljivo so ga preiskali, vendar skri tega žepka niso našli. Z avtomobilom so špijona prepeljali na policijo. Med potjo je oficir odšel telefonirat in to je bilo dovolj, da je naš agent s tajnim revolverjem ubil drugega spremljevalca, mu odvzel orožje in ubil še šoferja ter nato pobegnil v nemškem avtomobilu.

Eden naših velikih dosežkov je bilo razstrelivo, ki je bilo videti kot navadna moka. Treba pa ga je bilo samo močiti, zamesiti in malce pogreti na soncu, pa je nastalo močno razstrelivo.

Toda skoraj bi nas to razstrelivo stalo glave. Nekega dne sem namreč našel okoli 50 kilogramov tega razstreliva v vreči, ki je bila v moji pisarni. Telefoniral sem nekemu strokovnjaku, naj ga odnese. Toda on mi je odgovoril, naj ga kar lepo vržem v stranišče. Toda že čez pol ure mi je spet telefoniral, naj ga za božjo voljo nikar ne mečem v stranišče, ker je v kanalizaciji kislina, ki lahko povzroči eksplozijo. Toda bilo je že prepovezno. Da pa je bil strah še večji, smo zvedeli; da je kanalizacija speljana pod poslopjem Bele hiše, čeprav predsednika takrat ni bilo v njej. Kljub temu smo prebledeli in čakali, kdaj bomo začuli eksplozijo. Najhuje je bilo, ker smo bili povsem brez moči, da bi kakorkoli storili. Sreča, da do eksplozije ni prišlo. Toda tega razstreliva kasneje nismo nikoli več uporabljali.

Diemov režim v Južnem Vietnamu seje na vse strani strah in teror. Razmere so postale tako neznosne, da so se tudi kmetje že začeli upirati. Na sliki trije oboroženi kmetje — partizani v patrulji

RADIO VELEVIZIJA

SOBOTA, 31. AVGUSTA 1963

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba; 11.30: Sopek slovenskih pesmi; 11.45: Italijanski akvarel; 12.15: Za naše žene; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Glasba po željah; 14.40: Pesmi za duete; 15.00: Mali koncert; 15.30: «Hišo bo treba prenesti», drama v štirih dejanjih; 17.20: II. vatikanski koncil; 17.30: Pesem in ples; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Tržaški skladatelji; 19.00: Chopin v interpretaciji Wilhelma Kempffa; 20.00: Sportna tribuna; 20.30: Teden v Italiji; 20.45: Slovenski oktet; 21.00: Vabilo na ples; 22.00: Bohuslav Martinu: Koncert za violončelo in orkester; 22.45: Melodije v polmraku; 23.00: Iz galerije jazza.

Trst

12.00: Plošče; 12.25: Tretja stran; 13.15: Almanah; 13.30: Glasba po željah; 14.00: Poslušajmo skupaj.

Koper

6.15: Jutranja glasba; 7.00: Prenos RL; 7.15: Glasba za dobro jutro; 12.00: Glasba po željah; 12.45: Lahka glasba; 12.50: Nadaljevanje glasbe po željah; 13.40: Popevke in ritmi; 14.30: Mali koncert zabavne glasbe; 15.15: Zabavna glasba; 15.30: Petnajst minut s kvintetom Avsenik; 15.55: Lahka glasba; 16.00: Izbrali ste; 16.30: Dogodki in odmevi; 16.45: Album klasikov; 17.00: Srečanje med notami; 17.40: Jazz coktajl; 18.00: Prenos RL; 19.00: Poje Bobby Darini; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba; 22.40: Nadaljevanje plesne glasbe; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na italijanskih morjih; 7.00: Almanah; 8.20: Glasba za dobro jutro; 8.30: Glasbeni sejem; 8.45: Strani iz albuma; 9.05: Najnovejše pesmi; 9.50: Operna antologija; 10.30: «Grof Monte Cristo»; 11.00: Za sam orkester; 11.30: Koncertni program; 14.55: Vreme na italijanskih morjih; 15.15: Pregled likovnih umetnosti; 15.30: Italijanske narodne pesmi in plesi; 16.30: Lirična glasba na ploščah; 17.25: Izžrebanje loterije; 17.30: Koncert italijanske glasbe za mladino; 18.50: Plesna glasba; 19.30: Glasbeni vrtiljak; 20.25: «Un coccodrillo in città», radijska drama; 21.30: Italijanske pesmi in melodije; 22.30: Plesna glasba.

II. program

8.00: Jutranja glasba; 8.35: Pojejo «Quattro Caravels»; 8.50: Po en inštrument na dan; 9.00: Italijanski pentagram; 9.15: Ritmi in fantazije; 10.35: Nove italijanske pesmi; 11.00: Glasba za dobro voljo; 12.00: Nastop orkestrov; 13.00: Gospa ob trinajstih vam predstavlja; 14.00: Pevski program; 14.45: Glasbeni kotiček; 15.15: Najnovejše plošče; 15.35: Koncert v miniaturi; 16.00: Rapsodija; 16.25: Oddaja za avtomobiliste; 16.50: Plesna glasba; 17.35: Izžrebanje loterije; 17.40: Plesna glasba; 18.35: Vaši najljubši pevci; 20.35: Srečanje z opero.

III. program

18.30: Schubertov koncert; 18.40 Nove knjige; 19.15: Pregled likovne umetnosti; 19.30: Vsakovečerni koncert; 20.40: Revija revij; 21.20: Mala pesniška antologija; 21.30. Simfonični koncert.

Slovenija

4.00: Dobro jutro; 8.05: Poštarček v mladinski glasbeni redakciji; 8.35: Dvajset minut ob glasbenem avtomatu; 8.55: Počitniško popotovanje od strani do strani; 9.10: Lepe melodije; 9.25: Antonin Dvorak: Klavirski kvintet v A-duru; 10.15: Pojo zabavni zbori; 10.25: Samo Vremšak: Simfonija; 10.55: Vsak dan nova popevka; 11.00: Pozor, nimaš prednosti; 12.05: Zabavna glasba; 12.25: Domači napevi; 13.15: Zabavna glasba; 13.30: Od popevke do popevke; 14.05: Znamenite operne vloge; 14.35: Naši poslušalci čestitajo; 15.15: Zabavna glasba; 15.35: Violinist Dejan Bravničar; 18.10: Skladbice za kratek čas; 18.45: Novo v znanosti; 19.05: Glasbene razglednice; 20.00: Po domače; 20.20: Francis Durbridge: Primer za Paula Templa — 4.; 21.00: Za konec tedna ples; 22.15: Oddaja za naše izseljence; 23.05: Plesna glasba.

Ital. televizija

18.00: Program za najmlajše; 20.10: Izžrebanje loterije; 20.15: Šport; 20.30: Dnevnik; 21.05: «Il naso finto»; 22.15: Počitniško vzdušje; 23.15: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.05: Dnevnik; 21.15: «Scacco matto»; 23.00: «Night Journey», balet Marthe Graham, nato športna poročila.

Jug. televizija

16.30: Prenos športnega dogodka; 19.30: Zagrebški tednik; 20.00: TV dnevnik; 20.30: S kamero po svetu; 21.00: Človečerni film; 22.30: Zgodba iz serije «Nič ena»; 23.00: Poročila.

ŽIVINOZDRAVNIK SVETUJE IN POJASNJUJE

Primeri obolenj domačih živali na pasteurelozi

Za boleznijo lahko zboli govedo, bivoli, ovce, koze itd., a tudi človek - Najučinkovitejše sredstvo proti njej je serum - Ni priporočljivo uživanje mesa obolelih živali

Poleg že zadnjič omenjenih vzrokov pljučnice poznamo še hudo obolenje pljuč (pljučnico), ki jo povzroči poseben mikroorganizem — pasteurella — po katerem bolezen imenujemo pasteurelozo. Za pasteurelozo pa lahko zbole goveda, bivoli, ovce, koze, kokoši, zajci, psi, človek in pa prašiči. Vsako od omenjenih živali ali tudi človeka pa napade posebna varianta mikroorganizma in obolenje poteka pri posameznih živalih na najrazličnejše načine v akutni subakutni ali pa kronični obliki. Obolijo lahko črevesje, podkožno tkivo, obisti, jetra, seski (mastitis) in pa pljuča. Ker pa opisujemo to pot le obolenja dihalnih organov živali, bomo tu omenili pasteurelozo le v zvezi s pljučnimi obolenji. Živali se te bolezni nalezejo z zaužitjem okužene hrane, z dotikom z bolnimi živalmi itd. Lahko pa bolezen nastane nekje kar sama od sebe, ne da bi bili za nastanek obolenja (okužbe) potrebni posebni vzroki. — Bolezen je pri vseh živalih precej neprijetna, vendar se pri nas pojavlja le tu pa tam, ne da bi zavzela tak obseg kot na primer slinavka — parkljevka. V toplejših krajih zavzame bolj kužen potek in je zato tem bolj nevarna. Pri človeku povzroča pasteureloza razne večje ali manjše povrhnje ali pa podkožne abscese (ognojke — tvore).

Zaradi pasteureloze pogine veliko živali. Zdravljenje je možno s serumom, s sulfamidi in pa s penicilinom. Vsekakor najučinkovitejše sredstvo proti pasteurelozi je serum. Živali zavarujemo pred obolenjem s cepljenjem. V primeru, da bi živinozdravnik ugotovil v kakem hlevu pasteurelozno obolenje, bo gotovo podvzel potrebne ukrepe, da prepreči širjenje te nevarne bolezni. Živali iz okoliških hlevov bo pa cepil.

Pri nas je posebno nevarna prašičja pasteureloza, ki skoro vedno poteka s pljučnico. Ta vzrejna in v precejšnji meri tudi nalezljiva bolezen se pojavi včasih nenadno v prašičjih vzrejališčih in pitališčih, kjer povzroči težke izgube. Po svojem poteku je precej podobna prašičji kugi, le da so tu bolezenske spremembe bolj omejene na pljuča. Precej uspeha bomo v teh primerih imeli z zdravljenjem s pomočjo specifičnega seruma, sicer pa obstoja v takih primerih velika nevarnost in moramo znaten del obolelih prašičev prisilno zaklati. Meso hudo bolnih prašičev moramo zakopati. Meso subakutno in pa kronično bolnih prašičev lahko uživamo le dobro prekuhano. Razne oblike pasteureloze potekajo pri govedu zelo hitro in žival pogine 12—36 ur po pojavu prvih simptomov obolenja. Pri pljučni obliki (pljučnici) je potek bolj počasen. Vendar je tudi tu ozdravitev le redek primer. Poginule živali moramo zakopati in hlev dobro razkužiti. Bolne živali lahko zakoljemo, toda meso bo moč prodati po nižji ceni (bassa macelleria). Tako meso moramo pred uporabo dobro prekuhati.

Oboleli zajci težko dihajo, iz nosa se jim cedi sluz, iz gobca pa slina. Skoro vedno poginejo. Zdravimo jih lahko s serumom. Zajce bomo zavarovali pred obolenjem s cepljenjem. Pasteureloza pri kokoših (kokošja kolera) se pogosto pojavlja v naših kokošjih vzrejališčih. Poleg kokoši zbolijo za to boleznijo tudi gosi, pure, golobi, pegatke itd. Bolezen poteka v parakutni, akutni in pa kronični obliki. V primeru parakutne oblike žival kar pogine, kot da bi jo zadela kap, ne da bi prej opazili simptomov obolenja. Najpogostejša pa je akutna oblika obolenja. Živali se pri akutnem obolenju držijo ločeno od drugih in izgledajo zaspane. Telesna temperatura doseže tudi 44 stopinj. Tudi pljuča so vneta, tako da žival težko diha. Greben pri bolnih živalih je modrikast. Pa tudi griža se pojavi. Žival kmalu pogine.

Kronična oblika je bolj redek pojav. Tudi tu se, poleg obolenj drugih organov, pojavi pljučnica. Bolna žival bo bolehala do tri tedne in nato poginila.

Da ne zanesemo bolezni v naše kokošnjake, bodimo pri nakupu novih kokoši zelo previdni. Ubite živali, ki smo jih kupili na trgu ali pa pri mesarju pa naj nikar ne pridejo v dotiko s kokošmi, ki jih imamo v kokošnjaku. Kokoši zavarujemo pred obolenjem s cepljenjem. Zakon prepoveduje, da bi bilo meso zasilno zaklanih kokoši uporabljeno v prehrambene namene. Take kokoši zakopljemo.

Dr. D. R.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3 do 20.4.) Sreča bo na strani vašega nasprotnika, toda s svojo spretnostjo boste preprečili najhujše. Skušajte se oborožiti z dobro voljo.

BIK (od 21.4. do 20.5.) S spretno potezo si boste ponovno pridobili denar, ki je že bil malone izgubljen. Ne bodite ljubosumni.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Dan ni primeren za sklepanje daljnoročnih poslovnih sporazumov. Ne prenašajte na družino svoje ga slabega razpoloženja.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Manjši spopad s sodelavcem, ki je nehote napravil manjšo napako. Posvetite večer dobremu čtivu.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Na poklicnem področju se vam obeta zmaga nad nekim starim tekmecem. Neka nevšečna novica vas bo dokaj razburila.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Imeli boste zadoščenje v zvezi z nekim delom, ki sicer ni obetalo kaj prida. Ne bodite prevel grobi in napadalni.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Razpravljanja, ki jih niste vajeni, vam bodo odvzela precej dragocenega časa. Preživeli boste zelo zabaven večer.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Če nameravate izreči določeno kritiko na račun nekega svojega občutljivega sodelavca, storite to zelo previdno. Znašli se boste v središču pozornosti.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ne upoštevajte nasvetov onih, ki bi vas radi pripravili na to, da opustite izvedbo nekega sicer resda tveganega načrta. V teku večera zanimiv pogovor.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Bodite odkritosrčni in neposredni, če vam je na tem, da zaključite posel, ki vam je pri srcu. Širokosrčnost nekega družinskega člana vas bo presenetila.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Posvečajte več pozornosti lastnim interesom. Vprašanje vzgoje najmlajših bi morali obravnavati z večjo resnostjo.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Obljuba, ki ste jo bili nekomu dali, vas bo omejevala v poslovanju. Obravnavajte z večjim razumevanjem vprašanje, ki zaskrbija ljubljeno osebo.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 20.2, najnižja 15.8, ob 19. uri 18.8 stopinje, zračni tlak 1005.6 stanoviten, veter vzhodnik-severovzhodnik, 15 km, vlaga 57-odst., nebo 9 desetin pooblačeno, morje razburkano, temperatura morja 23,9 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 31. avgusta — Rajko
Sonce vzide ob 5.23 in zatone ob 18.47. Dolžina dneva 13.24. Luna vzide ob 17.03 in zatone ob 1.14.
Jutri, NEDELJA, 1. septembra Mladen

OŽIVITEV SINDIKALNE DEJAVNOSTI

Uspela stavka 250 delavcev zaposlenih pri čiščenju ladij

Pogajanja o akordnih dodatkih v podjetjih Machne in SAIFAC

Po daljšem poletnem zastoju, ki ga je treba pripisati predvsem kolektivnim dopustom v raznih tovarnah, je sindikalno življenje zopet oživelo. Sindikalna dejavnost ni sicer nikoli popolnoma zamrla, kajti v delovnih odnosih nastajajo vsak dan nova vprašanja in spori, toda kot na vseh področjih se tudi na tem občutijo poletne počitnice.

Včeraj je kakih 250 delavcev, ki se ukvarjajo s čiščenjem in pleskanjem ladij, napovedalo prvo dveurno stavko, kateri utegnejo slediti druge, če se ne bodo začela pogajanja na podlagi njihovih zahtev. Ti delavci delajo v številnih manjših podjetjih, katerim dajejo naročila ladjedelnice in arzenal pri obnavljanju in popravljanju ladij. Sindikati so namreč preklicali staro pogodbo, sklenjeno pred več kot dvema letoma za to stroko, ki ne ustreza več sedanjim potrebam in zahtevam. Delavci zahtevajo zvišanje osnovne mezde za 50 odstotkov, skrajšanje delovnega urnika, zvišanje odstotka za izredno in prazniško delo, doklado za delovne obleke, izboljšave v primeru nesreč na delu in bolezni itd.

Do stavke je prišlo, ker se nista Združenje industrijcev in Zveza malih in srednjih industrijcev sploh zmenila za zahtevo po sklicanju sestanka, na katerem bi razpravljali o delavskih zahtevah. Ko so delavci zapustili delo, so se zbrali na enotni skupščini v prostorih Delavske zbornice, kjer so jim sindikalni predstavniki orisali položaj in kjer so sprejeli sklepe o nadaljnji borbi. Delavci so pooblastili sindikalne predstavnike, naj sporočijo delodajalcem, da bodo začeli prihodnjo sredo z vrsto stavk, če ne bodo delodajalci do tega roka pristali na začetek pogajanj za sklenitev nove pogodbe. Sklenili so tudi, da ne bodo od danes naprej opravljali več nobenega izrednega in prazničnega dela, dokler se delodajalci ne premislijo in popustijo.

V podjetju Machne so se nadaljevala pogajanja glede zahteve delavcev, da se uvedejo akordni dodatki. Delodajalci bi morali predložiti svoj osnutek sporazuma o akordih, a so izjavili, da nimajo osebja, ki bi lahko izračunavalo akordne tarife. Pripravljeni pa so na podelitev stalne nagrade. Pred tremi meseci so že sklenili sporazum o začasni nagradi 25 odstotkov, s katero pa delavci niso zadovoljni. Prihodnji petek se bodo predstavniki podjetja in delavcev zopet sestali. Do takrat mora podjetje postaviti nove, ugodnejše ponudbe.

Prihodnji teden bi morali rešiti tudi spor v podjetju SAIFAC, ki se tiče proizvodne nagrade in akordov. Podjetje je obljubilo, da bo v kratkem predložilo osnutek za sklenitev sporazuma.

Sodelovanje pri letalskem in pomorskem prometu

Včeraj je predaval na mednarodnem študijskem tečaju o prevozih v okviru SET član ravnateljstva «Generalne prekooceanske družbe» inž. Alquiter, ki je govoril o konkurenci pomorskih in zračnih prevozov. Govornik je podčrtal, da gre za dva bistveno različna načina prevozov in da gre torej bolj za komplementaren kot konkurenčen značaj prevozov in da ne moremo pričakovati «zmagovalca». Pri mednarodni koordinaciji zračnih prevozov obstajata dva mednarodna organizma: ICAO (mednarodna organizacija civilnega letalstva), v kateri so od leta 1947 združene vse zainteresirane države in ki se ukvarja predvsem s tehnično-pravnimi vprašanji, in IATA (mednarodno združenje letalskih prevoznikov) pa se ukvarja predvsem z vprašanji konkurence. Pri pomorskih prevozih pa združuje od leta 1908 AC (Atlantic passeggers steamship conference) vse pomorske družbe.

Primerna kombinacija in sodelovanje obeh prevoznih sredstev lahko nudi potnikom ugodne možnosti, čeprav seveda pri tem obstajajo različna pravna vprašanja glede civilne odgovornosti.

Včeraj so udeleženci tečaja o prometu, ki se vrši na tržaški univerzi, obiskali tržaško pristanišče, kjer so jim predstavniki Javnih skladišč razkazali pristaniške naprave.

Danes na Pončani 5. festival «l'Unità»

Danes ob 17. uri bo na vrtu na Pončani otvoritev 5. pokrajinskega festivala «l'Unità». Ob 20. uri je napovedan varietejski spored s sodelovanjem Marcelle Marcelli in Carla Carlija, napovedoval bo Pippo Calamita.

V nedeljo popoldne ob 16. uri bo na festivalu nastop godbe na pihala rudarjev iz Idrije, sledila bo ob 17.30 tombola. Ob 18.30 bosta govorila poslanka Marija Bernetič in član osrednjega tajništva KPI Berlinguer. Ob 19.30 bo nastopil pevski zbor iz Križa, sledila bo prosta zabava in ples, na katerem bo igral orkester «Boschetti», pela pa Maria Grazia Alzetta in Aldo Delneri. Večer je tudi posvečen diletantskim pevcem in kinematografski predstavi.

Na 5. festivalu «l'Unità» bo tudi razstava knjig in časopisov ter srečolov s 5000 dobitki, med katerimi je tudi televizijski sprejemnik. Vstop na festival je prost.

Natečaj za dijake ameriškega časnika

Kot poroča ameriški informacijski urad USIS, je newyorški časopis «New York Herald Tribune» razpisal natečaj za dijake italijanskih srednjih šol od 16. do 18. leta starosti. Vsi tisti dijaki in dijakinje, ki se natečaja nameravajo udeležiti, morajo oddati zadevno prošnjo najkasneje do 12. septembra. Zmagovalci natečaja bodo odpotovali v ZDA, kjer bodo obiskovali ameriško šolo od decembra 1963. do marca 1964. leta. Prebivali bodo pri družinah ter se bodo udeležili tradicionalnega mednarodnega mladinskega «Foruma», ki ga organizira omenjeni časopis. Vsem udeležencem «Foruma» bo neka ameriška letalska družba nudila brezplačno vožnjo z letalom v ZDA in nazaj.

Vse potrebne informacije dajejo uradi USIS.

V S. Gimignanu 8. sept. srečanje bivših antifašističnih jetnikov

V mestu S. Gimignano je bil ustanovljen pripravljalni odbor, ki bo v okviru 20. obletnice odporniškega gibanja priredil v S. Gimignanu 8. septembra «Srečanje bivših političnih antifašističnih jetnikov», ki so bili za časa fašizma zaprti v zaporih v S. Gimignanu.

Za informacije naj se interesenti obrnejo na pripravljalni odbor «Srečanje bivših političnih antifašističnih jetnikov», ki ima svoj sedež na županstvu v S. Gimignanu (Siena).

Generalni konzul SFRJ pri dr. Mazzi

Včeraj je generalni konzul SFRJ v Trstu Rudi Janhuba obiskal vladnega komisarja dr. Mazzo in se mu zahvalil za solidarnost in pomoč hudo prizadetemu prebivalstvu Skopja.

Sklepi pokrajinskega upravnega odbora

Pokrajinski upravni odbor je na sejah, ki so bile 22., 23. in 24. avgusta odobril vrsto sklepov pokrajinske in občinskih uprav. Odbor je med drugim odobril sklep tržaške občine, da se na proseško cerkev postavi električna naprava za zvonjenje zvonov, letni prispevek za gradnjo javnih kopališč v Barkovljah in sklep devinsko-nabrežinske občine o tarifah za družinski davek v letu 1964. Za pokrajinske upokojence je odobril enkratni prispevek, ki ga predvideva zakon št. 29 od 28.1.1963. Tržaški občini pa je odobril pravila za promet potnikov, ki jih prevažajo na rednih mestnih progah.

Darovi za Skopje

Darove v denarju in blagu sprejema osrednji zbirni center v Ul. Geppa 9, tel. 31-119, od 8. do 14. ure.

Denarne prispevke pa sprejemata:

Tržaška knjigarna Ul. sv. Frančiška.

Primorski dnevnik Ul. Montecchi 6.

NOVO ŠOLSKO LETO TRKA NA VRATA

1. oktobra začetek letošnjega šolskega leta

V ponedeljek pa se bodo odprla šolska vrata učencem za popravne izpite

Novo šolsko leto že trka na vrata; začelo se bo 1. oktobra, za nekatere dijake pa že prihodnji ponedeljek. Kot vsako leto bo v prihodnjih dneh ministrstvo za javno vzgojo objavilo koledar za šolsko leto 1963-1964, ki bo vseboval tudi nekaj splošnih navodil šolskim oblastem in šolnikom. Do začetka šolskega leta je torej še točno en mesec, medtem pa se bodo že te dni odprla šolska vrata za dijake, ki imajo popravne ali sprejemne izpite. V ponedeljek 2. septembra, kakor je razvidno iz šolskih obvestil, se bodo začeli popravni izpiti na vseh srednjih in strokovnih šolah; zrelostni izpiti v jesenskem roku na klasičnem in realnem liceju, trgovski akademiji in učiteljišču pa se bodo začeli 13. septembra s pismeno nalogo iz italijanščine. Do 25. septembra traja vpisovanje v I. razred enotne srednje šole, v klasično in realno gimnazijo, trgovsko akademijo in učiteljišče. Pri tem opozarjamo starše, da je vpisovanje otrok, ki so dokončali osnovno šolo, v I. razred enotne srednje šole obvezno.

Iz podatkov, ki smo jih objavili ob zaključku šolskega leta 1962-1963, je razvidno, da ima letos popravne izpite 150 dijakov nižje gimnazije, trgovske akademije, klasičnega in znanstvenega liceja ter učiteljišča, 42 pa jih bo moralo ponavljati razred. Pri mali maturi na nižji gimnaziji je v poletnem roku uspešno opravilo izpite 47 dijakov, 38 jih ima popravne izpite, 8 pa je bilo odklonjenih. Na klasičnem in znanstvenem liceju, učiteljišču in trgovski akademiji je v poletnem roku uspešno opravilo maturo 35 dijakov, popravne izpite ima 33 dijakov, padlo jih je 11.

Za prestop v višje razrede bo moralo torej zdaj polagati izpite 150 dijakov, za dosego male mature 38 dijakov, za dosego velike mature pa 33 dijakov; skupno torej 221 dijakov, katerim želimo, da bi uspešno opravili svojo dolžnost.

Lepa zaključna prireditev dečkov v devinski koloniji

Z drugo izmeno so se končale počitniške kolonije v Devinu. Ob tej priliki so dečki v Devinu pripravili kratko, lepo in uspelo zaključno prireditev, katere se je udeležilo poleg otrok vse osebje. Spored je bil zabaven. Slišali smo recitacije, skeče in petje ob spremljavi harmonike. Prisotni so se ob tej prireditvi zelo zabavali in so nastopajoče nagradili z burnim ploskanjem.

Otroci se bodo odpeljali iz Devina s posebnim avtobusom danes zjutraj, tako da bodo prispeli v Trst od 10 do 10.30.

ŠOLSKE VESTI

Na državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom se vrši vpisovanje za šolsko leto 1963-1964 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto vecchio 9-11, neprekinjeno do 25. septembra 1963.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

Ravnateljstvo državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se prično vsi popravni izpiti — sprejemni za klasični licej, vstopni in razredni — v jesenskem roku 1962-63, dne 2. septembra ob 8,30 s pismenim izpitom iz slovenščine.

Ravnateljstvo državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo zrelostni izpiti v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1962-63 dne 13. septembra 1963 ob 8,30 s pismenim izpitom iz italijanščine.

Na državnem trgovskem tehničnem zavodu s slovenskim učnim jezikom v Trstu se bodo začeli razredni popravni izpiti dne 2. septembra 1963 po razporedu ki je razviden na zavodovi oglasni deski.

Usposobljenostni popravni izpiti se bodo začeli 13. septembra 1963 ob 8,30 s pismeno nalogo iz italijanščine.

Vpisovanja za šolsko leto 1963-64 se vršijo vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ul. Caravaggio 4, neprekinjeno do vključno 25. septembra 1963.

Državna nižja industrijska strokovna šola s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ulica Montorsino 8), obvešča, da se vrši vpisovanje učencev in učenk do vključno dne 25. septembra t.l. Istočasno opozarja prizadete, da se prično vsi popravni izpiti v ponedeljek dne 2. septembra po urniku in razporedu, objavljenima na šolski oglasni deski.

Ravnateljstvo nižje trgovske strokovne šole pri Sv. Ivanu obvešča dijake, da se vpisovanje za II. in III. razred ter za I. razred enotne srednje šole nadaljuje do 25. septembra 1963 vsak delavnik od 10. do 12. ure. Učenci, ki se vpišejo v I. razred enotne srednje šole morajo predložiti naslednje dokumente:

1. Rojstni list iz anagraf. urada.
2. Potrdilo o precepljenju.
3. Potrdilo o zdravih očeh.
4. Zadnje šolsko spričevalo.

Vsa druga pojasnila se dobijo v tajništvu šole.

Popravni izpiti ter nižji tečajni izpiti se pričnejo v ponedeljek 2. septembra 1963, po razporedu, ki je objavljen na oglasni deski šole.

Ravnateljstvo državne nižje strokovne industrijske šole s slovenskim učnim jezikom v Dolini sporoča, da se prično vsi popravni izpiti v ponedeljek 2. septembra ob 8.15 po razporedu, ki je razviden na šolski oglasni deski.

Ravnateljstvo slovenske industrijske strokovne šole na Opčinah obvešča kandidate, ki imajo popravne izpite, da se izpiti začnejo v ponedeljek 2. septembra ob 8.30. Natančni razpored izpitov je na šolski oglasni deski.

Ravnateljstvo industrijske strokovne šole v Nabrežini, z oddeljenimi razredi v Sv. Križu, sporoča, da se bodo pričeli vsi popravni izpiti v ponedeljek, 2. septembra 1963 ob 8.30 s pismenim izpitom iz slovenščine.

Vpisovanje v slovensko učiteljišče v Trstu se je začelo in bo trajalo do 25. septembra. Pojasnila daje tajništvo zavoda.

GLASBENA MATICA V TRSTU

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice bo od 2. do 7. septembra t. l. vsak dan od 9. do 12. ure v šolski pisarni v Ul. R. Manna 29/I., tel. 29-779.

Vpisovanje v Nabrežini bo v četrtek, 5. septembra od 10. do 12. ure v dvorani P. d. «Igo Gruden».

Vpisovanje na Proseku bo v četrtek, 5. septembra od 18. do 20. ure v dvorani P. d. «Prosek-Kontovel».

Vpisovanje v Trebčah bo v petek, 6. septembra od 20. do 21. ure v Ljudskem domu.

Reden pouk se bo začel v ponedeljek, 9 septembra 1963.

RAVNATELJSTVO

PO DVODNEVNIH RAZGOVORIH V TRSTU

Prof. Eklund in prof. Senielivici sta se včeraj vrnila na Dunaj

Generalni ravnatelj Mednarodne atomske agencije prof. Eklund bo sestavil za governerje atomske agencije poročilo o pripravah v Trstu za gradnjo centra za teoretsko fiziko

Generalni ravnatelj Mednarodne atomske agencije z Dunaja prof. Sigvard Eklund, ravnatelj oddelka za raziskave in laboratorije atomske agencije prof. Senielivici in član italijanske ambasade na Dunaju dr. Marinucci de Reguardati, ki ju je spremljal, so včeraj odpotovali iz Trsta na Dunaj. Včeraj sta se dva znanstvenika ponovno sestala s tržaškimi predstavniki, ki so zadolženi, da proučujejo v Trstu vsa vprašanja v zvezi z gradnjo mednarodnega centra za teoretsko fiziko. Kot je že na predvčerajšnji tiskovni konferenci poudaril prof. Eklund, so se tudi včerajšnji razgovori nanašali predvsem na lokacijo zemljišča, kjer bodo zgradili center, na vprašanje začasnega sedeža in na vprašanje predavateljev v bodočem centru.

Generalni ravnatelj Mednarodne atomske agencije, ki je bil dva dni v Trstu in vodil razgovore s tržaškimi predstavniki, bo takoj po vrnitvi na Dunaj sestavil za svet guvernerjev atomske agencije poročilo, kako potekajo priprave za ustanovitev tega svetovno važnega centra za teoretsko fiziko v Trstu.

Gradnja centra v Trstu je že gotova, saj je bil 2. avgusta podpisan med italijansko vlado in Mednarodno atomsko agencijo zadevni sporazum. Ta sporazum morajo še potrditi guvernerji atomske agencije, ki se bodo v ta namen sestali 14. septembra na Dunaju.

Sicer pa do sedaj še ni točno znano, kje bodo zgradili novi center, kakor tudi še ni znano, v katerih začasnih prostorih bo center začel delovati prihodnjo spomlad. Toda to vprašanje bo rešeno v najkrajšem času, saj sta v sporazumu med italijansko vlado in Mednarodno atomsko agencijo okvirno že določena roka, kdaj mora center začeti delovati in do kdaj morajo biti zgrajeni novi prostori, kot smo to že včeraj pisali.

Sedaj lahko rečemo, da so glavne pripravljalne formalnosti že pri kraju in da bodo v najkrajšem času prešli na izvajanje načrtov

Tovornik povozil deklico pred materinimi očmi

Včeraj ob 13. uri so prepeljali na 2. kirurški oddelek 12-letno jugoslovansko državljanko Mirando Nadok, ki se je ponesrečila pri neki prometni nezgodi v Ul. Fabio Severo. Dekletce je bilo na obisku v našem mestu s svojo materjo Marijo Škerjanc.

Okoli poldneva sta bili hčerka in mati v bližini poslopja št. 58 v Ul. F. Severo, in sicer ena na tej in druga na oni strani ulice. Nenadoma se je deklica pognala čez cesta, da bi dotekla mater. Žal pa je v tistem trenutku privozil mimo tovornik TS 9442, ki ga je upravljal 45-letni Rodolfo Ferroli iz Ul. F. Severo 115, ki je prihajal z Opčin. Tovornik je podrl deklico na tla ter ji povzročil razne poškodbe na glavi.

Nezgoda na delu

Včeraj okoli 14.50 je prišlo na nekem gradbišču pri Sv. Soboti, kjer podjetje «Impresa veneta costruzioni» gradi neko novo hišo, do nezgode pri delu. Cementni blok, ki ga je dvigal žerjav, se je nenadoma snel ter padel na 29-letnega Pietra Tombo iz Muzzane del Turniano pri Vidmu ter mu zlomil desno nogo. Tomba se bo moral zdraviti na ortopedskem oddelku 90 dni.

Nenadoma je padel na tla in podlegel srčni kapi

Sinoči nekaj pred 22. uro so prepeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice truplo 57-letnega Alberta Kriščaka iz Ul. del Lavareto (Barkovlje) 26.

Pozneje se je zvedelo, da je Kriščak umrl nekoliko prej naravne smrti. Bilo je okoli 20,15 ko je pokojnik šel po cesti v bližini železniškega mosta v Barkovljah. Nenadoma mu je postalo slabo ter se je zgrudil na tla. 17-letni Vojko Martelanc iz Ul. Lavareto 40 je opazil, da je Kriščaku slabo ter mu je skušal pomagati. Vsaka pomoč pa je bila zaman, ker je nesrečnež podlegel srčni kapi. Vzroke smrti je nekoliko pozneje ugotovil zdravnik RK, ki je o tem obvestil sodnijske oblasti. Te so ukazale naj truplo pokojnika prepeljejo v mrtvašnico, kjer je njim na razpolago.

ALI SE RES POSLAVLJAMO OD POLETJA?

Črni oblaki in tetka burja ne obetajo nič dobrega

Sicer pa metereologi pravijo, da bomo imeli sončni september

Sivi, temni oblaki so včeraj dajali videz pravega jesenskega dne. Po silnem nočnem neurju, ki je povzročilo precejšnjo materialno škodo, predvsem na trtnih nasadih na Goriškem in v Benečiji, se je temperatura znatno znižala in ni bilo preveč prijetno, še posebno ne okrog poldne, ko je začela pihati tudi burja. Nič čudnega torej, da ni bilo včeraj v Barkovljah nobenega kopalca, le nekateri turisti, ki so prišli s severa, so se še upali v vodo, vsa kopališča pa so bila skoraj popolnoma prazna. Ali je poletje res že mimo? Zdi se, da je. Stari ljudje vedo povedati, da je prvi avgustovski dež znak za bližajočo se jesen, ter da se potem začenjajo deževni in hladni dnevi. Dejstvo je, da je včeraj marsikdo potegnil iz predala pulover ali jopič, saj je v nekaj urah padlo kar 60 mm dežja in temperatura se je znižala za približno sedem stopinj.

Znak, da gremo proti koncu poletja, je tudi dejstvo, da so iz naših krajev začeli odhajati prvi turisti. Že res, da se nekateri spuščajo bolj na jug, vendar je mnogo takih, ki se vračajo domov. Tudi čas dopustov se bliža h koncu, campingi in hoteli so se začeli prazniti, počasi prehajamo v mrtvo sezono in iz mesta bodo polagoma izginili avtomobili z inozemskimi evidenčnimi tablicami.

Ne smemo pa obupati, poletje gre pač h koncu, toda po včerajšnjih vremenskih neprilikah se pričakuje, da bo spet posijalo sonce, vendar ne bo več take vročine kot doslej. Meteorologi predvidevajo, da bo september sončen, tudi glede na to, da je bilo doslej kar precej padavin, še posebno v tem mesecu. Ni pa izključeno, da se meteorologi motijo, pripravljeni moramo biti na vsako nepriliko in ne bo napak, če za vsak primer potegnemo iz omar dežne plašče. Upajmo, da jih ne bo treba še pogostoma uporabljati, saj so najbolj vneti ljubitelji morja še trdno prepričani, da se bodo lahko kopali cel naslednji mesec. Saj res, kaj je lepšega od poletja in sonca. Vendar pa se moramo sprijazniti z mislijo, da sta tudi jesen in zima potrebni, čeprav nam povzročata neprimerno več skrbi in težav, ker je treba misliti na ogrevanje domačih prostorov ter na zimsko obleko, kar je seveda združeno z večjimi stroški.

Industrijci predlagajo znižanje cene televizorjev

Čeprav imamo v Trstu že precejšnje število televizorjev, je vendar še mnogo ljudi, ki si televizorja ne morejo privoščiti zaradi sorazmerno visoke cene. Zdi se celo, da se začenja italijanski trg nasičati s televizorji, ki še niso dostopni najširšemu krogu potrošnikov.

To stanje je vzbudilo zaskrbljenost zlasti med proizvajalci televizorjev, ki so združeni v organizaciji ANIE (vsedržavno združenje elektrotehnične in elektronske industrije). Pred otvoritvijo vsedržavne razstave radijskih in televizijskih aparatov, ki bo 7. septembra v prostorih milanskega velesejma, je omenjeno združenje sprejelo resolucijo, v kateri ugotavljajo, da previsoke prodajne cene televizorjev v trgovini na drobno odvračajo preveč potrošnikov. Zato združenje predlaga svojim članom, naj znižajo sedanje cene. Če bo to priporočilo sprejeto, meni združenje, se bo prodaja televizorjev gotovo povečala v korist tako potrošnikov kot proizvajalcev in trgovcev. Hkrati pa združenje poudarja, da bi morale tudi pristojne oblasti prilagoditi znižanju cen vse tiste pristojbine, ki sedaj preveč bremenijo radijske in televizijske aparate.

Včeraj ob 15.50 so pripeljali na očesni oddelek splošne bolnišnice 63-letnega Luciani Bisiacchija iz Stare istrske ulice 12. Moški se je nekoliko prej ponesrečil na klancu, ki pelje na Kolonkovec. Padel je na tla ter se pobil po levem očesu in levi strani čela. Zdravniki so tudi ugotovili, da je bil nekoliko vinjen. Ozdravel bo v 10 dneh.

VČERAJSNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v 2. najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče	330	423	411
limone	176	294	282
fige	24	94	53
jabolka	47	118	71
hruške	36	118	59
breskve	24	141	47
slive	29	94	41
grozdje	71	153	94
domača pesa	70	160	100
zelje	47	60	59
kumarice	30	71	60
čebula	30	59	45
stročji fižol	129	212	176
fižol za luščenje	83	141	106
solata	175	280	200
melancane	36	100	71
krompir	23	47	33
zelena paprika	47	71	59
paradižnik	36	80	41
zeleni radič I.	300	500	400
zeleni radič II.	50	250	200
domače bučke	40	120	100
uvožene bučke	36	118	77

V PRVIH SEDMIH MESECIH LETOS

Promet Trsta pada Kopra pa narašča

V Kopru so do konca julija dosegli 380.000 ton, kar je dvakrat več kot lani v istem razdobju

Promet tržaškega pristanišča je julija dosegel 327.303 ton in je bil za 19,7 odst. nižji kot junija. V primerjavi z julijem lanskega leta je bil zabeležen padec za 10,2 odst., z julijem 1961. leta pa za 20,1 odst. V prvih sedmih mesecih je pristaniški promet dosegel 2.822.652 ton in je bil za 5 odst. nižji kot v istem lanskoletnem razdobju.

Medtem ko se promet tržaškega pristanišča tako občutno znižuje, pa je letošnji promet koprskega pristanišča presegel najoptimističnejša pričakovanja. Lanski promet koprske luke se je povzpel na 269.000 ton nasproti 123.000 ton doseženih pred dvema letoma. Na tej osnovi je bil napravljen načrt za letošnji promet, ki naj doseže 360.000 ton.

Že sredi junija so dosegli lanskoletni promet, do konca julija pa so s 380.000 tonami presegli tudi plan za vse letošnje leto. Na to povečanje je le v majhni meri vplivala okolnost, da so morali zaradi kopičenja transportov in preobremenitve reške luke dirigirati nekaj ladij z žitom v Koper. Tudi brez tega pretovarjanja žita, ki v perspektivi ne pride v poštev, bi promet do konca junija dosegel nad 310.000 ton. Zato lahko računamo, da se bo do konca leta celotni promet povzpel na 600.000 ton, kar je hkrati meja, ko je nadaljnji razvoj luke brez železnice zaradi težav v cestnem prevozu otežkočen ali celo onemogočen.

Te težave so se pokazale že sedaj in to zlasti pri odvozu blaga do železniške postaje pri Kozini in računajo, da bodo letos pretovorili na postaji Kozina približno 400.000 ton blaga, ostali promet pa bodo na namembno mesto dostavili direktno s tovornjaki.

Sporedno s splošnim povečanjem prometa narašča tudi tranzit koprskega pristanišča. Leta 1961 je bil tranzit še malenkosten in je znašal komaj 1740 ton lani se je povečal na [illegible] t, letos pa se je že do konca julija povzpel na 35.300 ton in vse kaže, da se bo še izredno povečal. Podjetje Luka-Koper ima že pogodbo, sklenjeno za 5 let z velikim švicarskim podjetjem kemične industrije CIBA za redne tranzitne storitve. Podobne dogovore ima tudi z drugimi evropskimi podjetji kemične industrije, kar bo dalo letni promet okrog 200 tisoč ton. Češkoslovaško podjetje «Čehofraht» je za letos zagotovilo promet 50.000 ton, ki se bo še izredno povečal po graditvi železnice. Pripravljeno je sodelovati tudi pri kreditiranju gradnje te železnice s tem, da bi luka kredit odplačala z luškimi storitvami. Podoben aranžma je predmet razgovorov tudi s švicarsko špeditersko skupino, pri čemer je predviden letni tranzitni promet okrog 400.000 ton. Enako se Madžarska zelo zanima za tranzit čez Koper. Že letos bo koprska luka pretovorila okrog 50.000 ton madžarskega tranzita, ki se bo po zgraditvi železnice še hitro povečal. Razen tega bi Madžarska dobavila težko opremo za prekladanje razsutih tovorov proti odplačilu z luškimi storitvami

Po vsem tem se že v bližnji prihodnosti odpira možnost gradnje železnice do Kopra, brez katere koprska luka nima več pogojev za nadaljnji razvoj.

KDOR VISOKO LETI, NIZKO PADE

Policija je napravila konec velikim načrtom „podjetnega“ fanta

Zamislil si je podjetje, ki naj bi zajelo najrazličnejše proizvajalne in trgovske dejavnosti in ki naj bi osvajalo celo tuja tržišča

Luigino Pillinini, star 27 let iz Ul. Colautti 10, je lani ustanovil v Tolmeču podjetje z visokodonečim nazivom «Coprozoo» (Consorzio prodotti zootecnici). Zdi se, vsaj tako trdi današnji obtoženec, da je pri novoustanovljenem podjetju sodelovalo okoli 70 oseb. Vendar pa ni važno število članov te družbe, ker je bila ta ustanovljena na vsak način po vseh zakonskih predpisih.

Nevšečnosti za družbo in predvsem za njenega ustanovitelja, Luigina Pillinija, so se začele pozneje, ko je mladenič skušal izkoristiti obstoj družbe za svoje zasebne koristi.

Nekega dne se je Pillini domislil, da bi lahko ustanovil večjo družbo, ki bi morebiti lahko trgovala z inozemstvom, in sicer na podlagi že obstoječe družbe, ki je bila vknjižena na sodišču v Tolmeču ter na trgovinski zbornici v Vidmu.

Kako bi se moglo ustanoviti neko trgovsko družbo, ki bi že v začetku svojega obstoja zagotovila morebitnim prodajalcem vsaj minimalna jamstva? To vprašanje si je zastavil Pillinini ter ga izredno hitro rešil. Iz tržaškega dnevnega časopisja je zvedel, da se nekatere osebe, ki razpolagajo z manjšimi kapitali, zanimajo za razne trgovske in druge špekulacije. Mladenič je skrbno proučil ponudbe teh oseb ter je nazadnje povabil šest interesentov, da sodelujejo pri razširitvi družbe, ki je bila svoj čas ustanovljena v Tolmeču. Pripomniti je treba, da je bil tedaj v tej šestorici tudi znani Mario Primi, ki je konce lanskega leta ubil svojo 14-letno sestrično pri Riemanjih. Na vsak način je vseh šest tržaških interesentov pozneje preklicalo svoj pristanek na osnovanje družbe.

Poznejši dogodki niso seveda motili Pillininija, ki je bil že pripravil skrben načrt za nadaljnje delovanje družbe, ki jo je nameraval ustanoviti. V našem mestu je uprizoril lažno sejo članov podjetja Coprozoo, kateri so pa prisostvovale samo štiri osebe (njegovo ime sploh ni prišlo na dan, ker se je mladenič bal, da ne bi vest prišla do trgovinske zbornice, kjer je bil že znan zaradi nekega stečaja). Sejo je registriral neki notar, ki je verjel besedi in dokumentom, ki mu jih je predložil Pillinini. Tako je prišlo do ustanovitve podjetja «Ente di sviluppo agricolo — Consorzio agricoltura e foreste» s sedežem v Rimu ter s podružnico v Trstu.

Kakšno dejavnost si je zamišljalo to novo podjetje? Družbeni statut je predvideval, da se bo podjetje zavzemalo, pospeševalo in nudilo svojo pomoč za zvišanje proizvodnje v kmetijstvu ter da bo skrbelo za predelavo, prevoz in oddajo kmečkih pridelkov na splošno ter še posebej za predelavo in prodajo proizvodov živinoreje in ribolov na Tržaškem ozemlju. Pillinini si je tedaj zamišljal, da bi morala to dejavnost obsegati tako državni, kakor tudi mednarodni trg.

Podjetni mladenič se v teh pogojih ni ustrašil nobene težave. V Ul. S. Caterina je najel za 70 tisoč lir na mesec poslovne prostore z 9 sobami. Vendar pa je bil tako previden, da se je pri vseh teh pogajanjih posluževal drugih oseb, ki sploh niso vedele za njegovo protizakonito delovanje. Dejstvo je, da Pillinini ni nikoli podpisal kakršnegakoli dokumenta s svojim imenom. Kvečjemu ga je podpisal s siglo, ali pa ga je podpisala kaka druga oseba, ki se je ujela v njegove sleparske mreže. To je bil med drugimi primer nekega Luciana Livia Candiolija, ki je nenadoma postal doktor in visok predstavnik novoustanovljene družbe.

Pillininijevi načrti pa se niso uresničili. Če bi mu ne policijski organi prišli takoj na sled, bi morda v nekaj mesecih utegnil oslepariti več podjetij za razmeroma visoke vsote. Sreča pa mu ni bila mila. Pillinini je sicer opremil dokaj razkošno sedež družbe v Ul. S. Caterina, toda svojih dolgov ni nikoli poravnal. Naročil je to in ono pri raznih podjetjih v Furlaniji in drugod. Iz Manzana mu je neko podjetje poslalo razne opreme za okoli 350 tisoč lir. Vse pa se je zataknilo, ko je naročil nekaj opreme pri nekem podjetju v Genovi. Ravnateljstvo podjetja mu ni verjelo ter je vprašalo tržaško kvesturo za pojasnila. Tako je policija že februarja letos uvedla preiskavo, ki je končno pripeljala do inkriminacije Pillininija, katerega so prijavili sodišču zaradi goljufije, poskusa goljufije in ponarejanja zasebnih pravnih dokumentov.

Kot smo že dejali, je bila Pillininijeva dejavnost zasnovana na široki podlagi. Baje se je podjetni mladenič hotel ukvarjati tudi s pomorskimi in zračnimi prevozi. Goljufije pa, ki jih je zakrivil, so mu vrgle morda okoli milijon lir.

Nezgoda ženske na domačem vrtu

Na domačem vrtu v Devinu v hiši št. 67 se je včeraj popoldne laže ponesrečila 83-letna Anna Fragiacomo vd. Petrini. Ko se je že priletna ženska sprehajala po vrtu, je nenadoma padla na tla ter se pobila po zatilniku.

Njeni svojci so takoj poklicali rešilni avto RK, ki jo je prepeljal v splošno bolnišnico, in sicer na 2. kirurški oddelek. Če bo šlo vse po sreči, bo Fragiacomova ozdravela v 8 dneh.

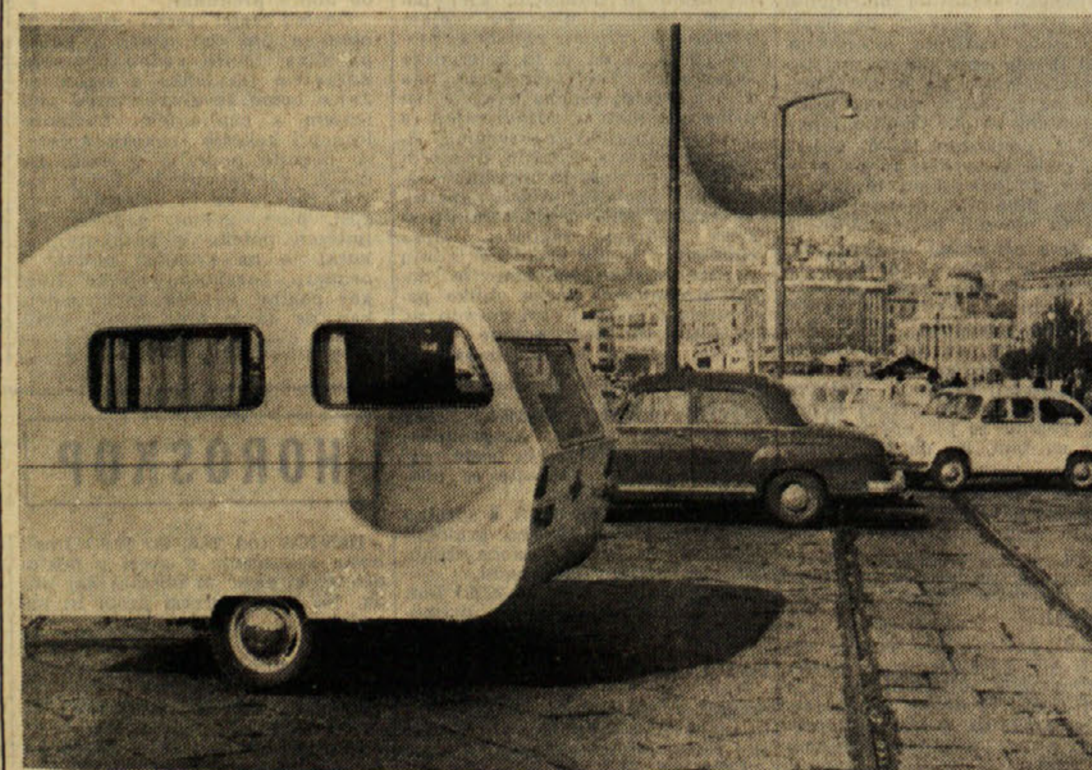

Takih «polževih hišic» je na naših cestah in na mestnem obrežju vedno manj. Vreme se je skisalo in ohladilo, sodobni nomadi pa se selijo v svoje severne kraje. Tako je tudi letos poletje, kot vedno prehitro minilo

Kino

Nazionale 16.00 «I giovani eroi». Rory Caulhom.
Arcobaleno 16.00 «I tre volti della paura» eastmancolor. Boris Karloff. Prepovedano mladini.
Excelsior 16.00 «90 notti in giro per il mondo» eastmancolor. Prepovedano mladini.
Fenice 16.00 «Il ventidicatore del Texas». Robert Taylor. Eastmancolor.
Grattacielo 16.00 «Il fornaretto di Venezia» technicolor. Michele Morgan, Jacques Perrin.
Supercinema 16.00 «Tamburi d'Africa» technicolor.
Alabarda 16.30 «Il re di Roma» technicolor. P. Cassel.
Filodrammatico 16.30 «Metempsyco». Elizabeth Queen. Prepovedano mladini.
Aurora 16.30 «Perseo l'invincibile».
Cristallo 16.30 «Magnifica ossessione» technicolor. Rock Hudson.
Capitol 16.30 «I selvaggi della prateria» technicolor.
Garibaldi 16.30 «I due colonnelli». Toto. Walter Pidgeon.
Massimo 16.30 «Giulio Cesare, il conquistatore delle Gallie» technicolor. Cameron Mitchell.
Impero 16.30—21.45 «Uno dei tre». Prepovedano mladini.
Moderno 16.30 «Il coltello nella piaga». Sophia Loren, Anthony Perkins. Prepovedano mladini.
Astoria 17.00 «Uno scapolo in paradiso» technicolor. Bob Hope, Lana Turner.
Astra 16.30 «Mister Hobbs va in vacanza».
Vittorio Veneto Revija policijskih filmov. 17.00 «La congiura dei dieci». Prepovedano mladini.
Abbazia 16.00 «La monaca di Monza». Giovanna Ralli.
Marconi 16.30 «I quattro cavalieri dell'Oklahoma» technicolor. G. Storm.
Ideale 16.30 «Il tesoro del lago d'argento» technicolor.

KINO NA PROSTEM

Satellite 20.00 «L'erba del vicino è sempre più verde» technicolor. G. Grant.
Marconi 20.00—22.00 «I quattro cavalieri dell'Oklahoma». Technicolor. Gale Storm.
Paradiso 20.00—22.00 «Il sentiero degli amanti» technicolor. S. Hayward.

Danes: v **MIRAMARU** predstava «Luči in zvoki». Ob 21. uri in ob 22.15 v italijanščini «Maksimilijan in Karlota».

Izleti

IZLET SPDT V TRENTO

Odhod na jutrišnji izlet SPDT v Trento bo ob 5.30 od začetka Ul. Fabio Severo. Prosimo točnost.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 30. avgusta 1963 se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo je 8 oseb.

Umrli so: 91-letna Augusta Toffolon vd. Prinsig, 65-letna Margherita Tamburlini por. Burian, 3 mesece stari Stefano Minca, 74-letni Federico Schulz, 51-letni Antonio Tessarolo, 79-letni Giuseppe Tremul, 68-letna Maria Viezzoli, 71-letna Giovanna Franco.

NOCNA SLUŽBA LEKARN OD 16. do 31. AVGUSTA

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; dr. Signori Trg Ospedale 8.

Mali oglasi

V BAZOVICI dajemo v najem gostilno s stanovanjem. Mahnič, tel. 226-124.

KROJACNICA išče vajenko, mlado delavko in delavko. Dobra plača. Telefonirati na 93-319.

POROČILO TRGOVINSKE ZBORNICE ZA JULIJ

Nadaljnje občutno naraščanje življenjskih stroškov

Ugodne prodaje trgovine na drobno - Nepričakovan zastoj turizma - Povečanje števila zaposlenih in znižanje brezposelnih

Tržaška trgovinska zbornica je objavila svoje običajno poročilo o gospodarskem položaju, ki se nanaša na stanje v preteklem mesecu juliju. Iz poročila med drugim izhaja nadaljnje naraščanje življenjskih stroškov, saj je indeks življenjskih stroškov v tržaški občini dosegel julija raven 77.61 (računan na osnovi stanja 1938. leta, ki služi za osnovo kot 1), medtem ko je isti indeks dosegel junija letošnjega leta 77.25 in julija lanskega leta 71.33. V primerjavi z julijem lanskega leta se je indeks življenjskih stroškov zvišal za 8.8 odstotkov.

Potrošnja mesa je dosegla julija 8.909 stotov in je bila za 6 odstotkov višja kot istega meseca lanskega leta. V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je potrošnja mesa dosegla 65.614 stotov in je bila za 4 odst. višja kot v istem lanskoletnem razdobju. Potrošnja rib, rakov in mehkužcev je dosegla julija 2.772 stotov, medtem ko je znašala v prvih sedmih mesecih 14.865 stotov in je bila za 5 odst. nižja kot v istem lanskoletnem razdobju. Potrošnja tobaka in tobačnih izdelkov je julija dosegla 47.141 kg in v prvih sedmih mesecih 278.366 kg in je bila za 1.5 odst. nižja kot v istem lanskoletnem razdobju. Na tržaško tržnico s sadjem in zelenjavo na debelo so letos v prvih sedmih mesecih pripeljali 149 230 stotov zelenjave in krompirja (lani v istem razdobju 161.374) in 141.558 stotov sadja (lani 139.014).

Trgovina na drobno je julija zabeležila dokaj ugodne prodaje in to zlasti oblačil in obutve, saj se je nadaljevalo povpraševanje za letnimi oblačili. Občutno je bilo tudi povpraševanje po svežem sadju in visoka potrošnja osvežilnih pijač, piva in sladoleda. Zato so se znižale zaloge v onih sektorjih, ki so se najbolje okoristili z ugodno letno sezono.

Turizem ni zabeležil pomembnejšega napredka, odnosno se ni posrečilo v večjem obsegu zadržati tujih turistov, da bi prenočevali v tukajšnjih hotelih in drugih turističnih objektih. V juliju so zabeležili 38.768 nočnih italijanskih in 35.308 nočnih tujih turistov in se je v primerjavi s stanjem julija lanskega leta povečalo število nočnih italijanskih turistov za 25.9 odstotkov, medtem ko se je število nočnin tujih turistov celo nekoliko znižalo in to za 0.8 odstotkov.

Po uradnih podatkih je bilo 31. julija zaposlenih 96.069 oseb in 645 oseb več kot 30. junija. V primerjavi s stanjem 31. julija 1962. leta pa je bilo letošnjega julija 2.523 oseb ali 2.7 odstotka zaposlenih več

Brezposelnih je bilo 31. julija 8.046 in 320 več kot junija. V primerjavi z 31. julijem lanskega leta je brezposelnih 984 ali 10.9 odst. manj.

Koristno sodelovanje med zdravstvenimi ustanovami

Pred kratkim se je uprava združenih bolnišnic obrnila na tržaško pokrajinsko upravo s prošnjo, da bi dovolila novim bolničarjem in bolničarkam, ki opravljajo prakso, tudi obiskovanje pokrajinske psihiatrične bolnišnice. Pokrajinska uprava, ki se veseli takega sodelovanja med raznimi javnimi ustanovami in ga pospešuje, je po pristanku ravnatelja psihiatrične bolnišnice pristala na prošnjo združenih bolnišnic. Sedaj bodo lahko skupine 15 bolničarjev in bolničark, ki opravljajo prakso, obiskovale psihiatrično bolnišnico. Vsak bolničar ali bolničarka bo lahko ostal v bolnišnici skupno 20 ur ter si bo na ta način pridobil koristne izkušnje tudi na tem področju zdravstvene pomoči.

Skrb pokrajine za njene ceste

Pokrajinski odbor je na predlog oddelka javnih del določil 2 milijona lir izdatka za obnovitev vodoravnih cestnih znakov, to je črt, ki po sredi ceste ločijo vozišče na dva dela, črt, ki označujejo prepoved ali možnost prehitevanja in črt, ki določajo rob vozišč. V ta namen bodo torej ponovno prepleskali ceste z belo in rumeno barvo, ker so prejšnje črte zbledele ali pa že popolnoma izginile. Pokrajina je že spomladi poskrbela za pleskanje teh črt, toda zaradi velikega prometa se morajo črte pogostoma obnavljati. Pri tem je treba tudi upoštevati, da je bil poleti na teh cestah velik turistični promet. Zato je prav, da pokrajina skrbi za obnavljanje črt, saj bi sicer trpel promet z vozili, kar bi utegnilo povzročiti tudi cestne nesreče.

Ob tej priložnosti pa moramo ugotoviti, da so žal zanemarjene nekatere občinske ceste. Tako so na primer črte na cesti, ki pelje na Kontovel, skoraj docela zbledele in ponekod se niti ne vidijo, kar ovira avtomobiliste in motocikliste. Tudi cesta na Katinaro je glede tega v slabem stanju. Zato bi morala občinska uprava posnemati pokrajino in takoj določiti potreben znesek za ponovno pleskanje vodoravnih cestnih znakov, saj so tudi njene ceste zelo važne za promet.

Razpis za prijave v Slovenski dijaški dom

1. Dijaki ki nameravajo vstopiti v šolskem letu 1963/64 v Slovenski dijaški dom kot redni ali zunanji gojenci morajo vložiti prošnjo za sprejem na posebnih tiskovinah, ki jih dobijo pri upravi Slovenskega dijaškega doma v Ul. Ginnastica 72 ali pri predsednici Dijaške Matice v Ulici Geppa 9/II (pri SPZ).
2. Prošnje za sprejem v dijaški dom se sprejemajo neprekinjeno do izpolnitve vseh razpoložljivih mest
3. Dijaki, ki niso v gmotnem položaju, da bi plačevali celotno vzdrževalnino, naj vložijo pri Dijaški Matici posebno prošnjo za podporo po navodilih razpisa Dijaške Matice.
4. Vsa ostala pojasnila in navodila prejemajo prosilci pri naslovih navedenih v 1. točki.

Uradne ure do 20. septembra: Vsak delavnik od 11. do 13. ure, ob ponedeljkih in petkih pa še od 17. do 18. ure.

IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Bivši italijanski partizani so obiskali koprsko obalo

Načrt za okrepitev kmetijstva - V koprskem pristanišču gradijo veliko skladišče za južno sadje

V četrtek je odpotovala iz Kopra skupina predstavnikov organizacij bivših italijanski partizanov Emilije, Lombardije in Piemonta, ki se je 10 dni mudila na koprskem obalnem področju, kot gost zveznega združenja zveze borcev Jugoslavije. Italijanski gostje bodo v prihodnjih dneh obiskali še nekatere kraje v Sloveniji, nato pa se bodo čez Novo Gorico vrnili v domovino. Pred odhodom je vodja delegacije Arduino Goruti izjavil, da so imeli več koristnih razgovorov s predstavniki delavskih svetov tovarn in sindikalnih ter drugih organizacij na Koprskem; prav tako pa so se razgovarjali s predstavniki italijanske etnične skupine. Ob koncu je rekel, da odhajajo z najboljšimi vtisi in da so taki stiki močan prispevek k boljšemu razumevanju med narodi in k utrjevanju miru na svetu.

***

Kmetijski zavod v Kopru je pripravil podroben načrt razvoja kmetijstva na obalnem področju. Zajeli so okrog 8 tisoč hektarov zemljišč, ki bi jih lahko z najmanjšimi stroški usposobili za pridelovanje povrtnin, sadja, grozdja in zdravilnih zelišč. Načrt predvideva tudi vzrejo 1300 krav-mlekaric in bi v ta namen uredili tudi 2 tisoč hektarov pašnikov. Celotno delo bi organizirali v okviru 30 specializiranih obratov. To bi bila prva etapa modernizacije kmetijstva na koprski obali. Takoj zatem pa bi se lotili še nadaljnjih etap, ki bi zajele preostalih 15 tisoč hektarov obdelovalnih površin.

***

V okviru izmenjave avstrijskih otrok in otrok koprskega okraja, letuje zdaj že četrta skupina koprskih otrok v Avstriji in avstrijska skupina v Strunjanu. Jugoslovanski otroci iz Izole, Sežane in Idrije so zdaj v Grabelsdorfu na Štajerskem. Izmenjava je do sedaj zajela 160 jugoslovanskih in prav toliko avstrijskih otrok.

***

V koprskem muzeju je odprta razstava reprodukcij ukrajinskih kiparjev in grafikov. Gre za dela 45 kiparjev in 40 grafikov, ki so razstavljali v Kijevu in v drugih mestih Sovjetske zveze. Razstava bo odprta do konca meseca.

***

Na Muzejskem trgu v Kopru so postavili več desetin ličnih stojnic za potrošniški sejem, ki bo od 31. avgusta do 8. septembra. Okrog 30 podjetij bo prodajalo po znižanih cenah najrazličnejše blago.

***

V koprskem pristanišču gradijo do sedaj največji skladiščni objekt. Gre za pokrito skladišče na 10 tisoč kvadratnih metrih površine, v katerem bodo uskladiščini predvsem južno sadje. Polovico skladišča bodo zgradili že do konca leta.

Dve nesreči s steklom

Včeraj so v goriški civilni bolnišnici v Ul. Vittorio Veneto nudili zdravniško pomoč dvema otrokoma, ki sta se porezala s steklom. Ob 10.30 so pripeljali v bolnišnico 7-letno Donatello Interbartolo iz Ul. Brigata Trapani 16. S šipo se je porezala po desnem stopalu. V bolnišnici so ji rano obvezali in jo poslali domov, kjer se bo zdravila osem dni. Ob 12.30 pa so v bolnišnici obvezali rano na desnem zapestju 3-letnemu Claudiu Comeliju iz Ul. Alfieri 5 v Gorici, ki si je s šipo porezal desno zapestje. Tudi Comeli se bo doma zdravil osem dni.

Darovi za Skopje

Darove v denarju in blagu sprejema osrednji zbirni center na sedežu SKGZ in SPZ v Gorici, Ul. Ascoli 1/1, vsak delavnik od 8. do 14. ure.

Kino na Goriškem

Predvaja danes, dne 31. t. m. z začetkom ob 18. uri (ob 20. uri se predstava nadaljuje na prostem) Paramount film v Technicolorju:

UNA NOTTE MOVIMENTATA

Igrajo: DEAN MARTIN — SHIRLEY MCLAINE

KINO «IRIS» PROSEK

Predvaja danes, dne 31. t. m. z začetkom ob 19.30 barvni film v Cinemascopu:

VENERE IMPERIALE

(Cesarska Venera)

Ljubezenske dogodivščine Paoline Borghese v napoleonski dobi.

Igrata: GINA LOLLOBRIGIDA — STEPHEN BOYD

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, dne 31. t. m. z začetkom ob 19.30 legendarna, junaška dejanja osvajalca Zapada v barvnem filmu ljubezni in poguma:

BUFFALO BILL

Glavni igralci: ANTONY QUINN — MAUREEN O'HARA — JOEL MC. CREA

Nastopa tudi 5200 statistov — 3 prava indijanska plemena — 650 konj.

Goriško-beneški dnevnik

«NON STOP» DIRKA LIEGE-SOFIJA-LIEGE

Včeraj je vozilo skozi Gorico 128 tekmovalcev te naporne dirke

Pri Ljubljani se je smrtno ponesrečil znani japonski vozač - Avtomobilski maratonci bodo progo, dolgo okoli 5.000 km, prevozili s povprečno brzino 65 km na uro

Potujoča mehanična delavnica na parkirnem mestu pri Rdeči hiši, kjer so visoko specializirani mehaniki v minimalnem času zamenjali okvarjene dele na vozilih

Čez mednarodni prehod v Rožni dolini so včeraj vozili udeleženci mednarodnega tekmovanja v pravilnostni vožnji za avtomobile. Startali so v Liegeu v Belgiji, prevozili več srednjeevropskih držav, se pripeljali v sredo zvečer čez Predel v Jugoslavijo, jo prevozili po avtomobilski cesti, prispeli v Sofijo in se od tam vrnili v Makedonijo, Črno goro, prevozili dalmatinsko magistralo, Istro in v manj kot dveh dneh zapustili Jugoslavijo pri Rdeči hiši, od koder so nadaljevali pot v Videm in dalje čez dolomitske prelaze. Na tem zelo napornem tekmovanju preizkuša najboljše stroje na svetu okoli 260 vozačev, ki upravljajo 128 avtomobilov; toliko jih je namreč udeleženih tega tekmovanja.

Prvi tekmovalci so se pripeljali na prehod v Rožno dolino nekaj po deseti uri. Da bi izgubili na meji čim manj časa, so postavili na jugoslovanski strani enotno nadzorstvo potnih listov; za isto mizo so sedeli jugoslovanski in italijanski obmejni organi in cariniki. Obmejne formalnosti so se na takšen način skrajšale na minimum, na morda kakšnih dvajset sekund.

Na italijanski strani, kjer je veliko parkirišče, so se tekmovalci ustavili za nekaj časa, da so jim zamenjali gume, jih oskrbeli z oljem, popravili so jim žaromete, zavore, zamenjali pa so jim tudi diferencial, če je bil pokvarjen. Tekmovanje je namreč neke vrste preizkušnja vzdržljivosti motorjev. Proga je dolga okoli 5.000 km in jo vozniki prevozijo v «non stop». Stroj vseskozi teče, le šoferja se izmenjujeta za volanom: eden vozi, drugi pa počiva.

Do 12. ure se je pripeljalo do meje kakšnih 12 tekmovalcev. Na obrazih se jim je poznal napor, ki so ga vložili v tekmovanje. Tudi na strojih se je poznalo, da so bili podvrženi hudi preizkušnji. Marsikatera karoserija je bila poškodovana zaradi trčenj. Eden izmed udeležencev tekmovanja Japonec Glichi Suzuki, ki se je dobro odrezal na mednarodnih motocikličnih tekmovanjih za hišo Honda, je izgubil življenje pri Ljubljani, ker je šofer, ki je bil v tistem trenutku za volanom, zapeljal s ceste v prepad. Tekmovanje je naporno tudi zaradi tega, ker morajo vozniki voziti z zelo visoko povprečno brzino. Na posameznih nadzornih postajah mora račun pokazati, da so progo prevozili s povprečno brzino 65 km na uro. Med tekmovalci je največ Angležev, dosti pa je tudi Francozov, Belgijcev, Holancev in Nemcev. Sodelujejo tudi Amerikanci, Avstrijci, Japonci, dva Čehoslovaka in trije Italijani, ki vozijo stroje Fiat, Lancia in Alfa Romeo.

Tudi KD je za otvoritev mejnega prehoda v Gorici

Vodstvo demokristjanske stranke v Gorici je včeraj izrazilo svoje soglasje s tistimi krogi in strankami, ki že dalje časa poudarjajo potrebo, da se odpre nov mejni prehod v Gorici, v Ul. sv. Gabrijela. V svojem poročilu pravi nadalje, da so poslali priporočilo v tem smislu pristojnemu ministrstvu v Rimu. Prav tako so poslali priporočilo mešani italijansko - jugoslovanski komisiji, naj bi poskrbela za zgraditev potrebnih naprav ob novem mejnem prehodu.

Goriško županstvo sporoča, da bodo v ponedeljek 2. septembra začeli graditi zbiralnik za mestno kanalizacijo v Ul. Lasciac Podturnom.

Zaradi tega bodo zaprli za promet do zaključka teh del ne samo Ulico Lasciac, ampak tudi del Ul. Vittorio Veneto od Ul. Baiamonti do Ul. Veniero; med tem časom bodo usmerili za kakih pet dni promet po Ul. Baiamonti in Veniero.

S SEJE ODBORA SPD

Društvo se je okrepilo s pristopom novih članov

Za letos je na programu še nekaj gorskih tur in družinskih izletov

Pretekli četrtek zvečer je imel odbor Slovenskega planinskega društva sejo, na kateri so med drugim odobrili sprejem kar 14 novih članov, ki so povečini mladinci. Novi člani so povečini iz Štandreža, to je iz tistega kraja, kjer je imelo doslej društvo najmanj članov in tudi najmanj udeležencev pri svojih izletih. Dejstvo, da se je več teh mladih članov že odpravilo na izlet na Triglav in da se pripravljajo že letos tudi na udeležbo pri drugih visokogorskih turah društva, daje upanje, da se bo tudi med mladino v bodoče bolje razvilo veselje do planin in zdravega življenja v prosti naravi. Želeti bi bilo, da bi ti novi in najmlajši člani našli še več posnemalcev in bi vsi skupaj pomagali odbornikom in starejšim članom k še živahnejšemu planinskemu ter izletniškemu delovanju.

Na seji so nadalje govorili o bodočih izletih in sklenjeno je bilo, da bodo društveni člani pripravili v septembru še dva visokogorska izleta, po vsej verjetnosti na Jalovec in na Krn, s čimer bi bili za letos zaključeni izleti v visoke gore. Govorili so tudi o pripravi družinskega avtobusnega izleta na Slavniv v Istri, z obiskom gradu Socerba in bližnje okolice. Podrobnosti o tem bodo določili pozneje in jih objavili v našem listu.

Pred zaključkom so odborniki obravnavali še nekatera druga vprašanja, ki so v zvezi z delovanjem društva v prihodnjih tednih in mesecih.

Hotelske razpoložljivosti na gornjem Primorskem

Goriška turistična zveza iz Nove Gorice sporoča, da imajo po hotelih in zasebnih hišah na gornjem Primorskem naslednjo razpoložljivost sob za turiste:

V Ajdovščini, hotel Planika 20; v Bovcu, hotel Kanin 30, Alp hotel 40, Golobar 20 in pri zasebnikih 100; Trenta, hotel Planinski orel 40, zasebniki 15; v Soči, hotel Soča 15, zasebniki 20; Log pod Mangrtom, hotel Mangrt 10, zasebniki 20; v Idriji, hotel Nanos 31; v Kobaridu, hotel Zvezda 12 in pri zasebnikih 12 postelj. V Novi Gorici je na razpolago 47 ležišč, od tega v Park hotelu 20, Sabotinu 15, na Kekcu 10 in na Skalnici 12; v hotelu Poldanovec na Lokvah je prostih 10 ležišč, v hotelu Krn v Tolminu 20 in še 18 pri zasebnikih; v hotelu Vipava v Vipavi je prostih 17 ležišč.

Štipendija za goriškega akademika pri tržaški univerzi

Pri univerzi v Trstu je bila ustanovljena posebna štipendija «A. Culot» za novega goriškega visokošolca, ki študira kemijo ali kemijsko inženirstvo pri tem zavodu. Gre za brezplačno mesto za eno leto v dijaškem domu te univerze.

Pogoji za udeležbo pri natečaju so naslednji:

a) prosilci morajo biti vsaj tri leta stalno bivajoči na Goriškem; b) da so prejšnje leto dosegli povprečno oceno 21/30 ali, če so prvo leto na univerzi, maturo s 7/10; c) da pripadajo revnejši družini.

Prošnjo pa je treba poslati uradu za šolsko pomoč (Ufficio assistenza scolastica) pri tržaški univerzi najkasneje do 11. ure 31. oktobra 1963. Prošnji je treba priložiti:

1. potrdilo domovinske občine o triletnem bivanju na Goriškem; 2. potrdilo univerze ali prejšnje šole o doseženem šolskem uspehu; 3. družinski list in potrdilo davčne uprave na obrazcu, ki se dobi pri univerzi.

Pri ocenah prošenj bodo upoštevali učne uspehe in premoženjsko stanje prosilčeve družine.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

POSVET ŽUPANOV V ŠTARANCANU

V upravnem odboru bolnišnice naj bodo zastopane občine

Uvedba enotne srednje šole postavlja nove probleme

Pred nekaj dnevi so se na županstvu v Starancanu ponovno sestali župani iz Ronk, Skocjana, Fogliana, Turjaka, Doberdoba in Sv. Petra ob Soči, da bi se skupaj z županom iz Starancana pogovorili o skupnih problemih in skupnih ukrepih.

Na dnevnem redu je bilo vprašanje udeležbe teh občin pri delniški družbi za industrijsko cono v Tržiču, soudeležba pri upravi civilne bolnišnice v Tržiču, ter obnova oddajne pogodbe za pobiranje davkov.

Kar se tiče upravnega odbora civilne bolnišnice v Tržiču so sklenili, da bodo napravili skupen korak pri občinskem svetu v Tržiču ter postavili zahtevo, naj pride v odbor bolnišnice primerno zastopstvo teh občin, ki so direktno zainteresirane pri njeni upravi, saj pošiljajo v to bolnišnico večino svojih bolnikov. Sestavili bodo tudi posebne spreminjevalne predloge za spremembo sedanjega statuta bolnišnice.

Poleg navedenih argumentov so obravnavali tudi sedanji položaj šolstva na področju teh občin posebno glede na ustanovitev enotne srednje šole, ki bo začela letos delovati in na njen vpliv na obisk višjih srednjih šol v bližnjih letih. Tu ima doberdobska občina, ki jo je na sestanku zastopal župan Andrej Jarc, še svoje posebne potrebe, ker gre za šolo s slovenskim učnim jezikom, ki je potrebna za učence s tega področja. Sicer pa se bo o tem posebnem vprašanju prav gotovo razpravljalo tudi na drugem mestu.

4. sept. pogajanja za delavce trgovske stroke

Sindikalna stroka FISASCA-CISL nam je sporočila, da je s svojo aktivnostjo prisilil.. Zvezo trgovcev na pogajanja za mezdne izboljšave osebja, zaposlenega v trgovskih obratih goriške pokrajine. Delodajalci so namreč pristali na sklicanje sestanka, ki bo v sredo 4. septembra ob 17. uri. Da bi se pripravila na ta sestanek, je sindikalna stroka sklicala pokrajinski izvršilni odbor, ki se bo sestal v ponedeljek 2. septembra. Na seji bodo proučili zahteve kategorije, ki jih bodo morali braniti na pogajanjih. Doseči hočejo revizijo sedanjih plačilnih razpredelnic, ki so zapadle 31. julija letos. Sindikat si nadeja, da bodo uspehi, ki jih bodo dosegli na teh pogajanjih, zadovoljili prizadeto kategorijo.

Ples v Rupi

Danes, jutri in pojutrišnjem bo v Rupi javni ples na «brjarju», ki ga organizirajo domači fantje. Igral bo dolinski orkester z Dariom in Darkom; na voljo pa bodo poleg pijače tudi specialitete kot so čevapčiči in ražnjiči.

OBVESTILO GLASBENE MATICE

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice v Gorici bo od 2. do 7. septembra vsak dan od 9. do 12. ure v Ulici Ascoli 1/I.

Reden pouk se bo začel v ponedeljek, 9. septembra 1963.

RAVNATELJSTVO

VESTI IZ NOVE GORICE

V Desklah so zgradili novo in moderno šolo

Tudi po drugih krajih so v teku nove gradnje in popravila šolskih poslopij

V občini Nova Gorica si zlasti v zadnjem času prizadevajo, da bi večini šoloobveznih otrok omogočili pouk v sodobno urejenih in opremljenih učilnicah. S tem namenom so sezidali in ga lani izročili njegovemu namenu, novo moderno šolsko poslopje v Kanalu.

Sedaj pa dokončujejo še zadnja dela na poslopju nove šole v Desklah, kjer bodo imeli otroci že z novim šolskim letom pouk v novih modernih učilnicah. Industrijsko središče Anhovo-Deskle je v resnici zelo potrebovalo primerno šolsko poslopje za svojo osemletko. Novo šolo gradi občina Nova Gorica ter bo skupaj z opremo stala okrog 115 milijonov din. Ker so bili doslej posamezni razredi te šole razmeščeni celo po zasebnih hišah, bo nova šola omogočila boljši pouk in tudi boljše učne uspehe.

Novo šolsko poslopje bodo zgradili tudi v Šempetru, izdelali pa so načrte za tako gradnjo tudi v Dobrovem v Brdih. Popravili in uredili so šoli v Šempasu in Hruševju s pomočjo mednarodne organizacije UNICEF, pri šoli v Kojskem pa so uredili šolsko delavnico, kjer se otroci vadijo v pripravi sadnih sokov in konzerviranju sadja, kar je nedvomno zelo važno za to sadjarsko področje. Osnovne šole popravljajo tudi v Kojskem, Biljah, Ozeljanu in še po nekaterih drugih krajih.

Določeno je, da se bo reden pouk v nastopnem šolskem letu začel v četrtek 5. septembra. Lani je osnovne šole na področju občine obiskovalo okrog 7000 otrok, letos pa jih utegne biti celo nekaj več.

Na jugoslovanski strani mednarodnega prehoda v Rožni dolini so jugoslovanski in italijanski obmejni organi in cariniki skupno pregledovali potne liste udeležencev maratonske dirke po evropskih državah. Obmejne formalnosti so bile opravljene v manj kot pol minute

Hudo ranjen deček pri eksploziji bombe

Na polju blizu svoje vasi je našel včeraj 13-letni Franco Grudina iz Dolenj bombo. Namesto, da bi jo pustil pri miru in obvestil o najdbi karabinjerje, je zbral okrog nje suhljad in zakuril ogenj. Vročina je kmalu povzročila eksplozijo in pri tem je bil deček hudo ranjen po vsem telesu. Odpeljali so ga v civilno bolnišnico v Cedadu, kjer so ga pridržali za 40 dni na zdravljenju.

IZPRED SODIŠČA V TRŽIČU

Nezgoda v Doberdobu ju je spravila pred sodnika

S skuterjem je krožil po cesti brez voznega dovoljenja

Medtem ko imata okrajno in okrožno sodišče v Gorici še vedno počitnice in bosta začela z razpravami šele prihodnji mesec, pa je bilo okrajno sodišče v Tržiču delavno tudi ta teden. V četrtek je sodnik dr. Finazzer imel vrsto drobnih razprav.

Med drugimi se je moral zagovarjati pred sodnikom 21-letni Aleksander Pacor iz Ronk, Ul. Capitello 21. V obtožnici je bilo rečeno, da je Pacor pri vožnji s skuterjem zaradi neveščega šofiranja povzročil padec in poškodbe svojemu sopotniku 22-letnemu Brunu Buttignonu, ki se je zaradi tega moral zdraviti 60 dni. Do incidenta je prišlo 21. februarja letos v Doberdobu. Med sodno razpravo pa so ugotovili, da ni šofiral skuterja Pacor, ampak Buttignon sam in je torej ta sam povzročil padec. Po tej ugotovitvi je sodnik oprostil Pacorja, ker ni zakrivil dejanja, za katero je bil obtožen.

Pri drugi razpravi pa se je zagovarjal 23-letni Nevio Bernardis iz Ronk, Ul. Timavo 14, ki stanuje sedaj v Tržiču. Dne 5. julija so ga namreč presenetili na državni cesti v Tržiču, ko se je vozil s skuterjem, ne da bi imel vozno dovoljenje, ki ga sploh še ni imel nikoli. Obsojen je bil na 40 dni pripora in plačilo 4500 lir globe; plačati bo moral seveda tudi sodne stroške.

Sodnik dr. Finazzer; drž. tož. odv. Ginaldi; branilec pri obeh razpravah odv. Venier.

Goriziana prva v Lignanu

Košarkarska ekipa Goriziana si je priborila prvo mesto na mednarodnem turnirju v Lignanu, kjer so nastopale še ekipe iz Vidma, ameriške vojske in pa univerzitetnih dijakov iz Nemčije.

V finalni tekmi je premagala Udinese z rezultatom 62-58 (27-22). V ekipi Goriziane so nastopili Sardagna, Veščovi, Dazzi in Kristjančič, ki so vsi že nastopili v državni reprezentanci in so dali tudi lepo število košev. V videmski ekipi so nastopili člani državne reprezentance Cescutti, Bufalini in [illegible], ki so zabili 21, 14 in 17 košev. Uspeh Goriziane še bolj podčrtuje njeno vrednost ter ji prerokuje velike uspehe v državnem prvenstvu.

Kino

VERDI. 17.30: «Le ore dell'amore», Ugo Tognazzi in Emmanuele Riva. Mladini pod 14 letom vstop prepovedan. Italijanski črnobeli film v cinemascopu.

CORSO. 17.15: «I sacrificati» (Batan), R. Montgomery, J. Wayne in D. Reed. Ameriški črnobeli film. Zadnja predstava ob 22.

VITTORIA. 17.30: «Il molto onorevole ministro», R. Russell in Alec Guinness. Ameriški barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.00: «Il territorio dei fuorilegge», M. Carey in J. Dru. Ameriški barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna D'UDINE, Ul. Rabatta št. 18, tel. 21-24.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 19,4 stopinje ob 14.15, najnižjo 15,6 stopinje ob 6. uri. Povprečne dnevne vlage je bilo 86 odstotkov.

šport šport šport šport šport šport

BLIGA Razpored nogometnega prvenstva

1. KOLO (15.9.1963)
Alessandria-Catanzaro
Foggia Incedit-Cosenza
Lecco-TRIESTINA
Palermo-Verona Hellas
Parma-Venezia
Potenza-Padova
Prato-Cagliari
Simm. Monza-Napoli
Udinese-Pro Patria
Varese-Brescia

2. KOLO (22.9.1963)
Alessandria-Potenza
Brescia-Simm. Monza
Cagliari-Foggia Incedit
Catanzaro-Verona Hellas
Cosenza-Padova
Napoli-Prato
Palermo-Varese
Pro Patria-Lecco
TRIESTINA-Parma
Venezia-Udinese

3. KOLO (29.9.1963)
Cagliari-Napoli
Catanzaro-Varese
Cosenza-Brescia
Lecco-Alessandria
Padova-Foggia Incedit
Prato-Palermo
Pro Patria-Venezia
Simm. Monza-Potenza
Udinese-Parma
Verona Hellas-TRIESTINA

4. KOLO (6.10.1963)
Alessandria-Cagliari
Foggia Incedit-Lecco
Napoli-Verona Hellas
Parma-Pro Patria
Potenza-Brescia
Prato-Cosenza
Simm. Monza-Catanzaro
TRIESTINA-Padova
Varese-Udinese
Venezia-Palermo

5. KOLO (13.10.1963)
Brescia-Catanzaro
Foggia Incedit-Prato
Padova-Cagliari
Palermo-Lecco
Parma-Varese
Potenza-Napoli
Pro Patria-Simm. Monza
Udinese-TRIESTINA
Venezia-Cosenza
Verona Hellas-Alessandria

6. KOLO (27.10.1963)
Alessandria-Padova
Brescia-Palermo
Cagliari-Simm. Monza
Catanzaro-Foggia Incedit
Cosenza-Potenza
Lecco-Udinese
Napoli-Parma
Prato-Verona Hellas
TRIESTINA-Pro Patria
Varese-Venezia

7. KOLO (3.11.1963)
Cagliari-Varese
Foggia Incedit-Parma
Napoli-Lecco
Padova-Palermo
Potenza-TRIESTINA
Pro Patria-Cosenza
Simm. Monza-Prato
Udinese-Catanzaro
Venezia-Alessandria
Verona Hellas-Brescia

8. KOLO (10.11.1963)
Alessandria-Napoli
Brescia-Cagliari
Foggia Incedit-Simm. Monza
Padova-Venezia
Palermo-TRIESTINA
Parma-Verona Hellas
Potenza-Lecco
Pro Patria-Catanzaro
Udinese-Cosenza
Varese-Prato

9. KOLO (17.11.1963)
Catanzaro-Potenza
Cosenza-Parma
Lecco-Padova
Napoli-Udinese
Palermo-Simm. Monza
Prato-Pro Patria
TRIESTINA-Cagliari
Varese-Alessandria
Venezia-Brescia
Verona Hellas-Foggia Incedit

10. KOLO (24.11.1963)
Alessandria-Prato
Brescia-Foggia Incedit
Cagliari-Cosenza
Catanzaro-Parma
Padova-Varese
Potenza-Udinese
Pro Patria-Palermo
Simm. Monza-Venezia
TRIESTINA-Napoli
Verona Hellas-Lecco

11. KOLO (1.12.1963)
Cagliari-Catanzaro
Foggia Incedit-Palermo
Lecco-Prato
Napoli-Cosenza
Padova-Pro Patria
Parma-Brescia
Potenza-Verona Hellas
Udinese-Alessandria
Varese-Simm. Monza
Venezia-TRIESTINA

12. KOLO (8.12.1963)
Brescia-Padova
Cosenza-Verona Hellas
Foggia Incedit-Napoli
Lecco-Venezia
Palermo-Cagliari
Parma-Potenza
Prato-Udinese
Pro Patria-Varese
Simm. Monza-Alessandria
TRIESTINA-Catanzaro

13. KOLO (15.12.1963)
Alessandria-Pro Patria
Catanzaro-Cosenza
Padova-Udinese
Palermo-Napoli
Potenza-Cagliari
Prato-Brescia
Simm. Monza-Parma
TRIESTINA-Foggia Incedit
Varese-Lecco
Verona Hellas-Venezia

14. KOLO (22.12.1963)
Brescia-TRIESTINA
Cagliari-Verona Hellas
Catanzaro-Palermo
Cosenza-Alessandria
Lecco-Simm. Monza
Napoli-Varese
Parma-Padova
Potenza-Pro Patria
Udinese-Foggia Incedit
Venezia-Prato

15. KOLO (29.12.1963)
Brescia-Udinese
Cagliari-Venezia
Cosenza-Lecco
Foggia Incedit-Potenza
Padova-Catanzaro
Palermo-Alessandria
Prato-Parma
Pro Patria-Napoli
Simm. Monza-TRIESTINA
Verona Hellas-Varese

16. KOLO (5.1.1964)
Alessandria-Brescia
Catanzaro-Lecco
Palermo-Udinese
Parma-Cagliari
Prato-Padova
Pro Patria-Foggia Incedit
TRIESTINA-Cosenza
Varese-Potenza
Venezia-Napoli
Verona Hellas-Simm. Monza

17. KOLO (12.1.1964)
Brescia-Pro Patria
Cosenza-Varese
Foggia Incedit-Alessandria
Lecco-Cagliari
Napoli-Catanzaro
Padova-Verona Hellas
Parma-Palermo
Potenza-Venezia
TRIESTINA-Prato
Udinese-Simm. Monza

18. KOLO (19.1.1964)
Alessandria-TRIESTINA
Cagliari-Udinese
Cosenza-Palermo
Foggia Incedit-Varese
Lecco-Parma
Napoli-Brescia
Prato-Potenza
Venezia-Catanzaro
Verona Hellas-Pro Patria
Simm. Monza-Padova

19. KOLO (26.1.1964)
Alessandria-Parma
Brescia-Lecco
Catanzaro-Prato
Padova-Napoli
Palermo-Potenza
Pro Patria-Cagliari
Simm. Monza-Cosenza
Udinese-Verona Hellas
Varese-TRIESTINA
Venezia-Foggia Incedit

KOLEDAR TEKEM DRUGEGA DELA PRVENSTVA

1. kolo 2.2.1964
2. kolo 16.2.1964
3. kolo 23.2.1964
4. kolo 1.3.1964
5. kolo 8.3.1964
6. kolo 15.3.1964
7. kolo 22.3.1964
8. kolo 29.3.1964
9. kolo 5.4.1964
10. kolo 12.4.1964
11. kolo 26.4.1964
12. kolo 3.5.1964
13. kolo 10.5.1964
14. kolo 17.5.1964
15. kolo 24.5.1964
16. kolo 31.5.1964
17. kolo 4.6.1964
18. kolo 14.6.1964
19. kolo 21.6.1964

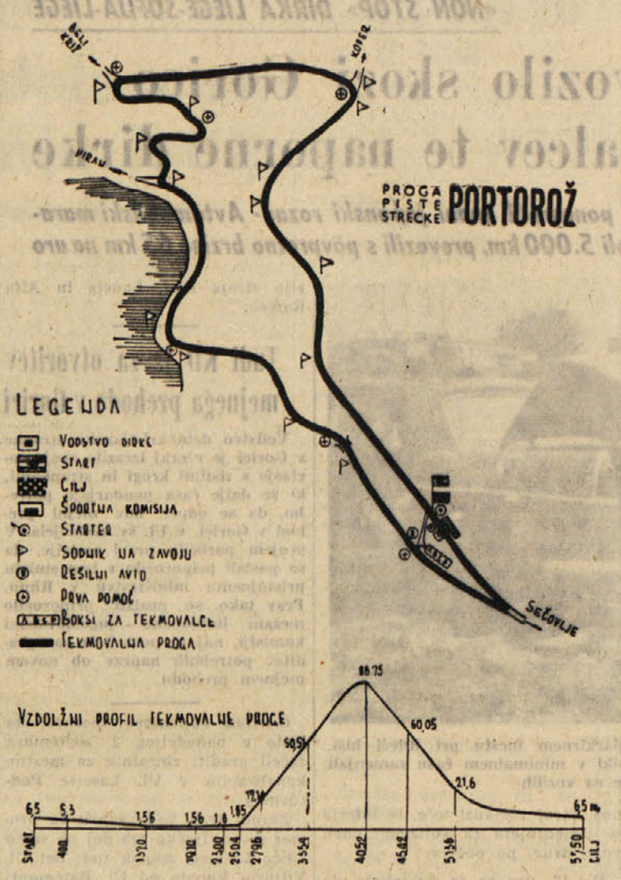

7. IN 8. SEPTEMBRA NA PORTOROŠKI KROŽNI PROGI

Avto-moto dirke «Nagrada Primorske» v znamenju močne mednarodne konkurence

Tiskovna konferenca v Kopru z ogledom tekmovalne proge in obrazložitvijo tehničnih podrobnosti - Olajšave za obiskovalce iz Trsta

Prireditveni odbor za avtomoto dirko «Nagrada Primorske», ki bo 7. in 8. septembra na znani tekmovalni krožni progi med Portorožem in Lucijo, je prireditel včeraj dopoldne v Kopru tiskovno konferenco za domače in tržaške novinarje, na kateri so predstavniki odbora obrazložili značilnosti dirke, ki vstopa letos v sedmo leto svojega življenja.

Sestanek z novinarji je obsegal najprej kolektivni ogled tekmovalne proge, pri čemer sta dajala novinarjem vsa zaželena pojasnila pomočnik direktorja dirke Jože Grandošek in sekretar prireditvenega odbora Janez Štrumbelj. Proga, ki meri 5700 m, je sicer ista kot pri dirkah v prejšnjih letih, le da so ji za letošnjo dirko skoraj v celoti obnovili cestišče z novo asfaltno prevleko in jo tudi izboljšali na nekaterih najbolj kritičnih točkah. Zaradi tega so predvideni tudi boljši tehnični rezultati in brez dvoma tudi novi rekordi v posameznih kategorijah. Trenutno so na nekaterih sektorjih proge dela še v teku, vendar pa bo za dirko samo vse nared, tudi kar zadeva razne pomožne objekte, kot so na primer tribune za žirijo, vodstvo, novinarje, parkirni prostor za tekmovalce in seveda parkirni prostor za obiskovalce, pri čemer velja omeniti, da bo za obiskovalce iz Italije rezerviran poseben parkirni prostor na bivšem športnem igrišču pri Luciji.

Med samim ogledom tekmovalne proge, pa tudi po povratku v Koper, so prireditelji dirke postregli novinarjem tudi z vsemi ostalimi tehničnimi podatki, ki že sami po sebi dokazujejo, da bo letošnja dirka še posebno zanimiva in na visokem kvalitetnem nivoju tako glede na ugled in število inozemskih in domačih tekmovalcev kot na tovarniške znamke motorjev in avtomobilov s katerimi bodo nastopali predvsem tuji tekmovalci. Prireditelji so doslej prejeli prijave tekmovalcev iz Anglije, Irske, Francije, Zahodne in Vzhodne Nemčije, Švedske, Belgije, Nizozemske, Švice, Avstrije, Danske, Avstralije in posebno številne iz Italije in seveda domačih tekmovalcev. Če samo na hitro preletimo nekatera imena, katerih seznami pa še niso popolni, ker prijave še vedno prihajajo, bomo zasledili med njimi veliko število najbolj znanih v evropskem in svetovnem merilu, celo vrsto državnih prvakov in drugih odličnih tekmovalcev. Tako bodo v kategoriji motorjev 125 ccm tekmovali med drugimi Nizozemec Leen Heer Han, zahodna Nemca Amfaldern in Eser Peter, Francoz Touzalin, Italijan Luigi Rinaudo, Jugoslovana Boris Oblak in Alfonz Breznik ter še mnogi drugi. V kategoriji 250 ccm je zagotovljena udeležba Italijanov Patrignanija, Milanija, Visenzija in slovitega dirkača Provinija, ki je lani z motorjem znamke Morini dosegel tudi največjo povprečno hitrost v vseh kategorijah (98 kilometrov in 407 metrov) in dosegel tudi najhitrejši krog z rekordno hitrostjo 101,074 km na uro. V tej kategoriji bodo domači dirkači najštevilnejši, vendar pa ne bo manjkalo tudi gostov iz Avstrije (Bergsleitner), Vzh. Nemčije, Nizozemske, Švice in Švedske. V kategoriji 350 ccm bodo nastopili med drugimi Avstrijca Richer in Tischler, Italijan Milani, Avstralec Robinson Ron, zahodni Nemec Klaus, Sved Carlsson in drugi. V kategoriji 500 ccm bodo tekmovali Italijan Vasco Loro, Avstrijec Richter, Irec Somers John, Nemca Foehr in Klaus, Jugoslovan Breznik itd. Izredno zanimanje obeta biti dirka motorjev s prikolico, v kateri bodo najkvalitetneje zastopani nemški dirkači, med katerimi pa bo tudi rekorder portoroške proge v tej kategoriji inž. Boško Snajder.

Posebna atrakcija letošnje prireditve, ki ima zaradi svojega ugleda že stalno mesto v mednarodnem avtomotocikelističnem koledarju, pa bo tekmovanje avtomobilov formule junior. Med rekordnim številom prijavljenih bodo tudi imena svetovnega slovesa, kot so Avstrijec K. B. Barry, Anglež Fletcher, Nemci Bytkowsky, Melkus, Bunk, Belgijec Dietens, Liekens in Franck, ki bodo v glavnem nastopili z vozili letošnje proizvodnje.

V želji, da bi prireditev bila čimbolj pestra, je prireditveni odbor organiziral tudi žrebanje prodanih vstopnic z bogatimi dobitki, med katerimi so osebni avtomobil, scooter «Pretis Prima», 2 mopeda Colibri, 2 motorja za čolne «Lamo 06», 2 kolesi Rog, avtoradio itd. Za udeležence iz Trsta in drugih krajev Italije so organizatorji uvedli olajšave tako, da si bodo lahko nabavili vstopnice kar v Trstu pri potovalni agenciji Aurora v Ul. Cicerone, kar jim bo dalo tudi pravico do uporabe parkirnega prostora v neposredni bližini starta in cilja za vse kategorije.

Pred zaključkom tiskovne konference, kateri so prireditelji dali značaj prijetnega snidenja v novi moderni ribji restavraciji na koprskem trgu, se je novinarjem zahvalil za odziv predsednik okrajne turistične zveze v Kopru tov. Albin Dujc z željo, da bi tudi s posredovanjem tiska ta prireditev ne predstavljala samo kvalitetne športne prireditve, pač pa tudi nov doprinos k vedno tesnejšemu in plodnejšemu sodelovanju obeh obmejnih področij na športnem in turističnem področju. j. k.

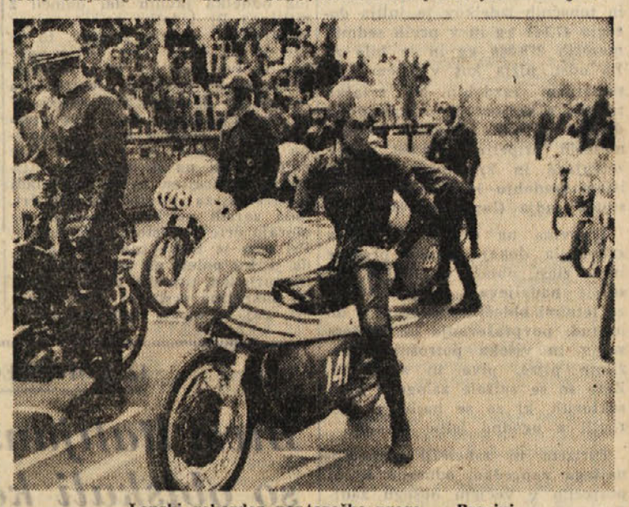

Lanski rekorder portoroške proge — Provini

MEDNARODNO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE JADRNIC STAR

Fafangel in Kosmina s Cha-Cha III. pred Francozi, Švicarji in Nemci

V Puljskem zalivu je v teku prvenstvo XVII. distrikta Državno plavalno prvenstvo pionirjev v Kopru

Koprčana Fafangel in Kosmina sta ponovno dokazala svojo visoko kvaliteto ter prepričljivo osvojila mednarodno prvenstvo Jugoslavije v razredu Star. Prvenstvo je bilo v Puljskem zalivu in se ga je udeležilo 15 jadrnic iz Francije, Švice, Zahodne Nemčije in Jugoslavije. Koprčana sta tekmovala z jadrnico Cha-cha III in si priborila 12 točk prednosti. Jugoslovani so zasedli tudi drugo mesto (jadrnica Vomir iz Trogira s posadko Budle-Radič), medtem ko je tretje mesto zasedla jadrnica Diana iz Zahodne Nemčije s posadko Scharfenberger-Niedzballa.

V Puljskem zalivu se je zdaj začelo tudi prvenstvo XVII. distrikta. Nastopajo jadrnice Švice, Italije, Nemčije, Avstrije, Madžarske in Jugoslavije.

***

Na plavalnem prvenstvu Slovenije je Koprčan Jazbec osvojil prvo mesto na 200 metrov prsno s časom 2'59"4. To je še en uspeh koprskega plavalnega športa, ki je letos dosegel zelo velik razmah.

***

Košarkarji Lesonita so na domačem igrišču izgubili z ljubljanskim Slovanom s 40:63. Domačini so le do srede polčasa držali ravnotežje na igrišču, potem pa so bili gostje ves čas boljši. Slovan se je s to zmago še bolj utrdil na prvem mestu, od koder ga lahko spodrine le še Tivoli. Lesonit kljub porazu še zmeraj deli četrto do osmo mesto s Triglavom, Ljubljano, Ilirijo in Elektro.

***

Državno pionirsko prvenstvo v plavanju, ki je potekalo vseskozi v duhu prijateljstva in zdravega športnega antagonizma, se je zaključilo z nagrajevanjem zmagovitih ekip in s podelitvijo pokalov za najboljši čas v moški in ženski ekipi.

Na prvo mesto se je plasirala ekipa Slovenije predvsem po zaslugi predstavnic ženske ekipe Vodiškove in Kostanjškove, ki sta zmagovali skoraj v vseh disciplinah. Druga je ekipa Srbije, ki je manj homogena, ima pa nekatere posameznike, kakor Prvanski Franjo, ki je zmagal bodisi v disciplini 200 m mešano kakor na 100 metrov prosto z odličnim časom 1'03"2. Odlični sta bili tudi Murgulov Milica in Jovanović Gordana. BiH se je plasirala na tretje mesto. Čeprav ni imela dosti uspeha kot ekipa, pa je postavila na start tekmovalca Nenada Pirijo, ki je zmagal v disciplini 100 m metuljček z odličnim časom 1'16"6.

Prireditev, ki je bila oba dneva zelo obiskana, je popolnoma uspela, čeprav dela na bazenu in okolici niso povsem končana.

Rezultati:

800 m pionirji: 1. Vidmar Bojan 11'35"9; 2. Udovič Aljoša 11'35"9; 3. Moldovan Dragan 11'43".

400 m pionirke: 1. Vodišek Lučka 5'50"1; 2. Kostanjšek Silva 5' in 56"5; 3. Sajič Smilka (Srb.) 6'21"7.

100 m pionirji: 1. Perbanski Franjo 1'03"2; 2. Odovč Aljoša 1'11"1; 3. Gerčev Boro (Srb.) 1'12"1.

200 m prsno pionirke: 1. Jovanovič Gordana 3'10"6; 2. Murgulov Milica (Srb.) 3'15"3; 3. Zlotič Nevenka 3'26"6.

100 m pionirji: 1. Pirija Nenad (BiH) 1'16"6; 2. Cerar Mladen (Srb.) 1'19"8; 3. Sorotanovič Ivan (Srb.) 1'20"9.

100 m hrbtno pionirke: 1. Kostanjšek Silva 1'28"5; 2. Vodišek Lučka 1'31"3; 3. Matijevič Jelisaveta 1'36"9.

4x100 m prsno pionirji: 1. Slovenija 5'12"; 2. Srbija 5'46"1; 3. BiH 5'56"7.

4x100 m mešano pionirji: 1. Srbija 5'13"3; 2. Slovenija 5'23"9; 3. BiH 5'51"9.

Točke:

1. Slovenija 18.261; 2. Srbija 17.572; 3. BiH 10.073; 4. Makedonija 7.452.

S. Z. BOR - ATLETIKA

SPORED TEKMOVANJA ZA OKRAJNO PRVENSTVO MLAJŠIH MLADINCEV 1. SEPTEMBRA 1963 — STADION VALMAURA

8.30 — zbor sodnikov in tekmovalcev	
9.00 — tek čez zapreke 60 m (serije)	
9.00 — skok s palico	— Marko Hreščak
9.00 — met krogle	— Stojan Sancin, Stanislav Krašna
9.15 — tek 80 m (serije)	— Edvin Žerjal, Vladimir Petaros, Boris Gombač, Dušan Maar
9.40 — tek čez zapreke 250 m (serije)	
10.00 — tek 250 m (serije)	
10.00 — skok v višino	— Marko Hreščak, Boris Fabjan
10.00 — met diska	— Radovan Fučka
10.05 — hoja na 4 km	
10.45 — 60 m zapreke (finale)	
11.00 — met kopja	— Igor Dolenc, Lucijan Bogatec
11.00 — skok v daljino	
11.00 — 80 m (finale)	
11.15 — 600 m (serije)	— Radovan Žerjal
11.30 — 250 m (finale)	
11.45 — 250 m zapreke (finale)	
12.00 — 1.200 m	— Stojan Sancin
12.15 — 600 m (finale)	
12.30 — štafeta 4x100 m	— Bor I., Bor II.

MEDNARODNI TENIS V ARONI

Jovanović in Pilič premagala Pietrangelija in Gardinija

Jugoslovanska tenisarja sta v odlični formi neposredno pred mednarodnim prvenstvom Jugoslavije

ARONA, 30. — Samo en Italijan — Merlo — se je uvrstil v polfinale mednarodnega teniškega turnirja v Aroni. Druga dva italijanska predstavnika — Pietrangeli in Gardini sta bila izločena. Oba sta bila žrtvi razigranih Jugoslovanov. Pietrangelija je premagal Pilič, Gardinija pa Jovanović. Četrti finalist je Brazilijanec Fernandez.

Rezultati:

Posamezniki (osmina finala): Merlo (It.) - Mulligan (Avstral.) 0:6, 6:2, 6:3, Pilič (Jug.) - Pietrangeli (It.) 6:4, 8:6, Jovanović (Jug.) - Gardini (It.) 6:2, 7:5, Fernandez (Braz.) - Rodriguez (Čile) 9:7, 6:2.

Moške dvojice (osmina finala): Fernandez-Alvarez (Braz.) - Jacobini - Pirro (It.) 6:3, 6:4, Merlo - Mulligan (It. - Avst.) - Rodriguez - Bravo (Čile-It.) 2:6, 6:3, 10:8, Pietrangeli-Sirola - Blondi-Motta 6:4, 6:2.

Med ženskami so se uvrstile v polfinale same Italijanke: Lazzarino, Pericoli, Beltrame in Gobbo.

NOGOMET

Jug. nogometašev ne bo v Neapelj

BEOGRAD, 30. — Jugoslovanska nogometna reprezentanca ne bo sodelovala na mediteranskih igrah v Neaplju. O tem je danes nogometna zveza brzojavno obvestila organizatorje turnirja. Ta sklep so sprejeli zaradi tega, ker je bil preložen termin turnirja. Prej se je predvidevalo, da bo turnir 22. septembra, sedaj pa je bil preložen na 16. septembra. Jugoslovanska zveza ne more sprejeti ta nov termin, ker je polovica članov moštva, ki bi morala igrati v Neaplju, v sestavi enajstorice, ki bo 18. septembra v Malmoeju igrala za pokal evropskih držav proti Švedski.

MILAN, 30. — Srečanje starih igralcev Juventusa in Interja, ki so nastopali še pred desetimi leti, se je končalo z zmago Juventusa s 5:1.

PLAVANJE

Evropski rekord Rore (It.) v Splitu na 100 m hrbtno

SPLIT, 30. — Italijanski plavalec Chaffredo Rora, član moštva Fiat iz Turina, je danes zvečer dosegel v splitskem bazenu nov evropski rekord na 100 m hrbtno s časom 1'01"9. Prejšnji rekord je pripadal sovjetskemu plavalcu Leonidi Barbieru s časom 1'02"1, katerega je postavil 11. septembra v Moskvi.

JOŽE VERGAN:

Od MAREZIG do MADRIDA

53.

Vse naokrog so grmeli topovi in bruhali svojo jezo na mesto, vmes pa so hropli minometi in v skoraj nepretrganih rafalih regljale strojnice. Po nebu so se vlačile jate bombnikov in spuščale na mesto tovore bomb. Krog njih so švigala lovska letala, se kdaj pa kdaj spuščala strmoglavo navzdol in kosila po prvih črtah.

Mesto je bilo zavito v dim in prah in na mnogih krajih so prasketali požari.

S težavo sem se prerii skozi ruševine. Teruel je bil mrtvo mesto, prava grobnica. Povsod so štrleli v zrak pošastni skeleti stavb, očrneli zidovi, kupi opeke, ometa in kamenja. Na cesti se je pojavilo kdaj pa kdaj kako ambulantno vozilo z ranjenci in kaka osamljena patrulja.

Kar presenečen sem bil, ko sem srečal tu znanca Borisa Boriča. Vprašal sem ga, kje je poveljstvo štaba, in me je takoj pospremil tja.

Poveljstvo štaba je bilo začasno v neki kleti. Komandant je bil Jugoslovan, vendar se njegovega imena več ne spominjam. Ko sem mu oddal pisma in pakete, je rekel, naj malo počakam, da odnesem pošto v Albaceto.

Z Borisom sva se dobro poznala. Vprašal sem ga, kakšen je položaj na fronti.

«Ne ravno zavidanja vreden,» mi je odgovoril. «Še vedno divjajo hudi boji. Sovražnik je pritisnil tu z vsemi svojimi silami. Položaje na zahodni strani mesta so držale naše brigade, na vzhodni strani pa Katalonci s svojo anarhistično Železno brigado. Čeprav je bil sovražnik v premoči, smo na zahodu celo napredovali. Katalonci pa niso vzdržali sovražnikovega pritiska, zapustili so svoje položaje in se brezglavo umaknili proti Castellon de la Plani. Tako smo prišli v precep. Falangisti in fašisti so planili s treh strani po nas. Naša brigada se je morala zabarikadirati na teruelskem pokopališču in se je borila tam ves dan. Šele ponoči smo se lahko umaknili v mesto.»

«Pa boste vzdržali v mestu?» sem ga vprašal.

«Nič ne vem. Pričakujemo pomoč. Če pride pravočasno, sovražnik ne bo prodrl.»

«Da bi bilo vsaj tako!» sem mu rekel in se poslovil.

Čez nekaj dni je Teruel padel. Bil sem zelo potrt. Tembolj pa me je kmalu nato veselo presenetila vest, da so naši v protinapadu in gonijo fašiste nazaj. Napad republikanske vojske je prišel tako iznenada, da so naši zasedli mesto skoraj brez izgub. V Teruelu so zaplenili 4 topove, veliko število pušk in mitraljezov in na kupe municije. Samo tu so imeli fašisti in falangisti nad 3000 mrtvih.

Za časa protiofenzive je imel republikanski operativni štab svoj sedež v jedilnem vagonu v železniškem predoru.

V Španijo so prihajali še vedno borci z vsega sveta. Razumljivo je, da je imela tudi naša vojna pošta čedalje več dela.

V oktobru leta 1936 sva bila na pošti samo inž. Guštinčič in jaz. Marca leta 1938 nas je bilo že nad 60, med temi 4 stražarji, 3 šoferji in 2 snažilki.

SELITEV V BARCELONO

Dne 16. aprila 1938 me je poklical Gustinčič v pisarno in in mi povedal, da je dobil od komande mednarodnih brigad ukaz, da pripravimo vse potrebno za preselitev naše pošte v Barcelono.

«Vse važnejše dokumente in pisma padlih borcev,» mi je rekel, «je treba takoj zapakirati v vreče, ves drug material pa požgati. Ukaz za selitev pride lahko vsak čas in se moramo takoj lotiti dela.»

Delali smo ves dan, vso noč in še naslednji dan. Ko smo 18. aprila vse delo končali, nismo vedeli kaj početi. Bil je lep in miren dan. Prav dobro se še spominjam. Sedli smo na stopnice pred stavbo in si pripovedovali svoje doživljaje. Tedaj je prišel k nam šofer Pierre. S seboj je imel fotografski aparat, stopil je pred nas in rekel, naj se postavimo, da nas bo slikal pred to «konspirativno» vilo, ki je nikoli več ne bomo videli.

Bušili smo v smeh.

«O, Pierre, Pierre,» smo mu rekli, «mar te spet razganja tvoja humoristična žilica?»

Pierre nas je slikal. Tistega kraja res nisem nikdar več videl.

Še isti dan smo dobili ukaz, da prepeljemo material na železniško postajo in da se odpeljemo ob sedmih zvečer. Že eno uro prej smo vse uredili in čakali na postaji. Vlaka ni bilo. Čakali smo vso noč. Vlak je prišel šele ob šestih zjutraj.

Namesto posebnega vlaka, kakor so nam obljubljali, je prišel navaden osebni vlak. Na vlaku so bili trije protitalski mitraljezi, eden na vagonu pred lokomotivo, dva pa nekako v sredini vlaka.

Ob sedmih je krenil vlak proti Valencii. Kakor ob prihodu, tako nas je tudi pri odhodu pozdravljalo špansko ljudstvo s solzami v očeh, vendar to niso bile solze veselja kot takrat, temveč grenke solze žalosti.

«Asta la vista, camarados!» so vzklikali za nami. «Na svidenje, internacionalci, na svidenje, bratje v borbi!»

V Valencio smo prišli v popoldanskih urah. Tu smo čakali do večera. Šele ko se je docela stemnilo, je odpeljal vlak proti Barceloni. V Saguntu smo čakali dve uri, ker so fašisti bombardirali Castellon de la Plano. Potem nas je vlak potegnil dalje, toda v Burriani smo stali spet dobro uro. Pri postaji Castellon de la Plani so namreč še vedno čistili progo, ki je bila poškodovana ob letalskem napadu na postajo.

Ko smo prišli v Benicarlo, se je že danilo. Tu so nas pozdravila že navsezgodaj sovražna letala. Spustila so dve bombi in oddala na vlak nekaj rafalov. Na srečo pa jih naši mitraljezci niso pustili preblizu, tako da niso povzročila nobene škode. Avionov pa se nismo mogli več iznebiti. Dva sta nas stalno spremljala dalje. Med Amposto in Tortoso sta nas spet napadla. Na vlak sta vrgla dve bombi in poškodovala en vagon. Morali smo izstopiti. Tedaj pa sta se letali iznenada spustili v strmoglavem letu navzdol in usekali po nas z mitraljezi. Pri tem sta bila dva naša tovariša laže ranjena.

Od Valencie do Tortose so bile skoraj vse železniške postaje porušene ali poškodovane. Marsikje so ležali na progi razbiti vagoni. Med Amposto in Tortoso je še vedno gorelo sedem vagonov. Povedali so nam, da so fašistična letala prejšnji dan napadla vlak in pri tem uničila sedem vagonov, sedem pa poškodovala. Osem vojakov je bilo ubitih, nekaj pa ranjenih.

Bližali smo se Tortosi. Pred mestom je velik most čez Ebro, ki je velikega strateškega pomena. Če bi fašisti razrušili ta most, bi pretrgali edino železniško zvezo z Barcelono in razsekali Španijo na dva dela. To so fašisti dobro vedeli, zato so dan na dan bombardirali most. Važnosti mosta so se zavedali seveda tudi Španci in so ga krčevito branili.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — SFRJ: v tednu 20 dni, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600 14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 130, finančno-upravni 200, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst